

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení správy místních částí vybraného územně nečleněného statutárního města
Evaluation of Local Areas Administration of the Selected Territorially Non-divided Statutory
City

Student: Jan Štindl

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Iveta Vrabková, Ph. D.

Ostrava 2018

Zadání bakalářské práce

Student:

Jan Štindl

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Zhodnocení správy místních částí vybraného územně nečleněného
statutárního města
Evaluation of Local Areas Administration of the Selected Territorially
Non-divided Statutory City

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Postavení a působnost statutárních měst
 3. Charakteristika Statutárního města Zlín
 4. Zhodnocení správy místních částí Statutárního města Zlín
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HENDRYCH, Dušan. *Správní věda. Teorie veřejné správy*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 244 s. ISBN 978-80-7478-561-0.
PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.
VRABKOVÁ, Iveta. *Veřejná správa*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2016. 115 s. ISBN 978-80-248-3988-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 11. 5. 2018

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Štindl', with a stylized, cursive script.

Jan Štindl

Obsah

ÚVOD	3
2 POSTAVENÍ A PŮSOBNOST STATUTÁRNÍCH MĚST	5
2.1 Územní samospráva	5
2.1.1 Kraje	7
2.1.2 Hlavní město Praha	9
2.1.3 Obce	10
2.2 Území obce	13
2.3 Statutární města	15
2.3.1 Postavení a orgány statutárních měst	17
2.3.2 Statut statutárních měst	18
2.3.3 Počty a typy statutárních měst	19
3 CHARAKTERISTIKA STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN	22
3.1 Historie statutárního města Zlín	23
3.2 Území statutárního města Zlín	24
3.3 Vývoj obyvatelstva statutárního města Zlín	26
3.3 Orgány statutárního města Zlín	28
3.4 Komise místních částí	31
4 ZHODNOCENÍ SPRÁVY MÍSTNÍCH ČÁSTÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN	34
4.1 Zhodnocení zabezpečení a úkolů místních částí za období 2012-2016	34
4.2 Zhodnocení alokace finančních prostředků z rozpočtu SMZ do místních částí	42
4.3 Shrnutí zhodnocení správy místních částí dle kritérií K1 – K5	45
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
LEGISLATIVNÍ ZDROJE	48
INTERNETOVÉ ZDROJE	49
SEZNAM ZKRATEK	50
SEZNAM PŘÍLOH	52
PŘÍLOHY	53

ÚVOD

Statutární města mají svou historickou i současnou podobu v podmínkách České republiky a obecně lze na ně nahlížet jako na nejvyšší úroveň obce respektive základní územní samosprávnou jednotku. Právní poměry v podmínkách statutárních měst jsou upraveny zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, které předpokládají, že statutární města se mohou územně členit a vytvářet dvouúrovňovou samosprávu. Vnitřní poměry statutárního města upravuje statut, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky. Nicméně, v praxi nastává řada odborných a politických diskusí o nejednotném modelu vnitřního uspořádání statutárních měst a o nejasných pravidlech, která by kvantitativně a kvalitativně stanovila předpoklady nutné k vzniku statutárního města.

Předmětem bakalářské práce je vnitřní uspořádání statutárního města Zlín. Statutární město Zlín se člení do 30 městských částí, přesto uplatňuje jednoúrovňovou formu samosprávy na celém svém území.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení organizace správy a financování potřeb místních částí statutárního města Zlín za období 2012-2016.

K naplnění stanoveného cíle bakalářské práce byly zvoleny metody, a to v první řadě deskriptivní analýza, která se zaměřuje na zhodnocení modelu řízení statutárního města Zlín a následně komparativní analýza, která hodnotí organizační a finanční parametry na úrovni městských částí i celého statutárního města Zlín za období 2012-2016, dle stanovených kritérií.

Bakalářská práce se člení do pěti kapitol. První kapitolou je tento Úvod a poslední kapitolou je Závěr, kde jsou shrnuty dosažené poznatky v rámci zhodnocení potřeb městských částí a celého statutárního města Zlín.

Druhá kapitola bakalářské práce řeší postavení a působnost statutárních měst v podmínkách České republiky společně s historickým vývojem statutárních měst na našem území. V první řadě se věnuje dělení územní samosprávě na vyšší a nižší územně samosprávné celky v rámci České republiky. Do této části je zakomponováno i vymezení zvláštního postavení Hlavního města Prahy. V poslední řadě popisuje fungování správy územně členěných i územně nečleněných statutárních měst na území České republiky.

Třetí kapitola je věnována charakteristice statutárního města Zlín a v rámci je zvýšená pozornost věnována území a jeho členění na místní části stanovené statutem statutárního

města Zlín. Dále řeší problematiku nečleněného statutárního města, kdy statutární město Zlín uplatňuje jednoúrovňovou formu výkonu státní správy. Dále seznamuje čtenáře, jak s historickým vývojem Zlína po současnost, tak i s vývojem obyvatelstva Zlína. V Poslední řadě charakterizuje uspořádání území statutárního města Zlín

Čtvrtá kapitola obsahuje zhodnocení správy místních částí statutárního města Zlín. Konkrétně se soustřeďuje na hodnocení správy KMČ dle stanovených kritérií v období 2012 - 2016. Prvně hodnotí správu patnácti komisí dle jejich aktivity v podobě počtu ročních setkání, zapojení občanů do jednání jednotlivých místních částí a počtem a typem řešených a uskutečněných úkolů za stanovené období. Sekundárně analyzuje výši alokovaných finančních prostředků a jejich čerpání jednotlivými komisemi místních částí Statutárního města Zlín.

Obsah bakalářské práce doplňují funkční přílohy, na které je v textu bakalářské práce odkazováno. Při zpracování bakalářské práce byla použita odborná literatura, legislativa, veřejné online databáze a webové portály a interní zdroje poskytnuté statutární městem Zlín.

2 POSTAVENÍ A PŮSOBNOST STATUTÁRNÍCH MĚST

Problematika postavení a působnosti statutárních měst úzce souvisí s územní samosprávou, která společně se státní správou tvoří veřejnou správu v užším pojetí.

Statutární města jsou základní územní samosprávné celky s nejvýznamnějším společenským dopadem na správu potřeb občanů a území obce. Lze říci, že statutární města mají v rámci nižších územně samosprávných celků zvláštní postavení. Aktuální postavení této skupiny měst vychází z historické tradice.

Území obce zejména, tedy území statutárního města je výchozím parametrem samosprávy. Průcha (2011) uvádí, že toto území mohou statutární města členit v podmínkách České republiky na městské části nebo městské obvody, které jsou realizovány vlastními orgány. Obvody nebo části mají svěřenou působnost, ale o jejich postavení lze říci, že nemá formu právnické osoby. Z toho vyplývá, že městské části a obvody disponují pouze svou svěřenou působností a nemohou vydávat jakékoliv vlastní právní předpisy.

Zákon o obcích¹ ohledně členění statutárních měst pojednává o městských částech nebo obvodech jako o organizační jednotce města. Pokud se tedy obec (město) člení na městské obvody a městské části, myslí se tím, že v podmínkách daného města je uplatňována dvouúrovňová organizace městské správy.

Postavení statutárního města nelze získat žádnou jinou cestou než formou zákona, ale žádný zákon nestanovuje podmínky a kritéria pro získání statutu statutárního města. Pro korekci je zásadní uvést, že statutární města nejsou koordinována ústavně právní úpravou. Při zmínění této korekce je nutno dodat, že Ústava ČR ve svém znění vymezuje obce a kraje, tudíž zná zastupitelstva na obecní úrovni a na tzv. nad obecní úrovni. Co však Ústava ČR nezná, jsou zastupitelstva na úrovni pod obecní, které se svým způsobem vážou na statutární města. Podle Průchy (2011) naše právní úprava pojednává o statutárních městech jako o městech zvláštního významu, a tyto města jsou v zákoně vyjmenována.

2.1 Územní samospráva

Samosprávu lze obecně chápat jako užší pojetí veřejné správy, obvykle v demokratických systémech, kdy je samospráva úzce spjata s dělbou státní moci. Představitelem samosprávy jsou menší subjekty než je stát. Tyto subjekty vykonávají zákonem stanovenou veřejnou správu a moc, za kterou nesou plnou odpovědnost. Za subjekt, jímž je realizována

¹ Zákon č. 128/2000 sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

samospráva, můžeme považovat veřejnoprávní korporace. Těmto subjektům byla svěřena moc plnit veřejné úkoly. Za veřejnoprávní korporace můžeme považovat stát, obce, kraje a různé profesní svazy. (Vrabková, 2016)

Jak bylo popsáno výše, tak samospráva souvisí s principem decentralizace státní moci. Koudelka (2007) uvádí, že samospráva však není rovnocenným partnerem státu. Stát, jako veřejnoprávní korporace, ovládá jiné veřejnoprávní korporace. Stát může bez samosprávy existovat, samospráva bez státu nikoliv.

Počátky dnešní moderní územní samosprávy sahají do poloviny 19. století, kdy se postupně začalo přenášet výkon správy na samosprávné územní celky. Ovšem už za doby napoleonského konstituování bylo zjištěno, že pro efektivnost výkonu státní správy je potřeba zástupu v podobě místních správních společenství. Do konce 20. století jsou rozlišovány dvě rozdílná pojetí o samosprávě, a to právní a politické. Dle Exnera (2004) v právním smyslu byla samospráva považována za projev státní svrchovanosti a součást rozdělení činnosti a pravomoci veřejné správy. Politické pojetí kladlo důraz na význam organizačního prvku demokratických systémů, který spočíval ve výkonu místní správy členy místních společenství, zpočátku formou čestných funkcí.

V české republice je samospráva členěna na územní a zájmovou. Zájmovou samosprávu tvoří profesní komory a vysokoškolská samospráva. Územní samosprávu má v České republice dvě úrovně. První představují základní územně samosprávné celky, mluví se zde o obcích. Tu druhou představují vyšší územní samosprávné celky, tedy kraje. V rámci ČR platí, že obce jsou součástí krajů, ale neplatí mezi nimi vztah podřízenosti, či nadřízenosti. Podle Ústavy ČR jsou obce i kraje veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Obce i kraje jsou spravovány zastupitelstvy (Vrabková 2016, s. 32). O územní samosprávně celku jako o společenství občanů, kteří spolu sdílí vymezené území. Tomuto území stát musel přiznat právní subjektivitu, aby mohlo fungovat jako veřejnoprávní korporace. Toto společenství občanů hospodaří se svým vlastním rozpočtem. Je spravováno zastupitelstvy, kterým je určeno a vyhrazeno v určitých mezích jejich působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

Podmínky a principy územní samosprávy z demokratického a funkčního hlediska pro Evropský správní prostor jsou deklarovány Evropskou chartou místní samosprávy Rady Evropy ze dne 15. října 1985. Za Českou republiku byla charta podepsána o necelých třináct let později. Dle charty je místní samospráva v rámci mezí stanovených zákonem, ve své

odpovědnosti a zájmu svého obyvatelstva regulovat a řídit důležitou část veřejných záležitostí. Velká část principů a podmínek stanovené touto chartou byla zakomponována do právního řádu ČR. Jedná se o zákony související s úpravou územní samosprávy. (Vrabková, 2016)

2.1.1 Kraje

Dle Ústavy České republiky jsou kraje vyšším stupněm územně samosprávné celky. Rozhodnutí na území České republiky ohledně vytvoření vyšších územně samosprávných celků přišlo s přijetím zákona č. 347/1997 Sb. Cogan (2004) popisuje, že kraj je tradiční české označení pro správní územní celek. Je patrné, že kraj je územně větší než okres, nikoliv větší než země. Stěžejním zákonem, který upravuje krajské zřízení je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o krajích).

Využívání rozpočtových a majetkových možností kraje, je téměř totožná jako u obcí, tudíž je odvozena od velikosti daného kraje.

Kraj je, podobně jako obec, územním společenstvím občanů, jenž má právo na samosprávu. Na základě samosprávy je třeba dbát a realizovat rozvoj svého území, který může být určován potřeby svých občanů. Kraj je veřejnoprávní korporací, která disponuje vlastním majetkem, dále má své vlastní příjmy. Dle zákona, tak kraj hospodaří podle vlastního rozpočtu pod vlastním jménem.

Stejně jako u obcí vykonává kraj dvojí působnost:

- samostatná – jedná se o zajištění a plnění samosprávné činnosti
- přenesená – plní úkoly veřejné správy v zákonem stanoveném rozsahu

Kraj jako územně vyšší samosprávný celek může na svém území v rámci samostatné působnosti zakládat nebo zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje. Pokud se nejedná o přenesenou působnost, tak do samostatné působnosti kraje patří věci v zájmu občanů. Dále při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi, které se nacházejí na daném území kraje, ale do samostatné působnosti těchto obcí už nemůže zasahovat.

Jedním z důležitých úkolů kraje je se podílet v rámci své působnosti na svém regionálním rozvoji. V určitém období je třeba si stanovit strategii pro vykonávání určitých cílů regionálního rozvoje tohoto území a v nejbližší době se této strategie držet. Jedním z nástrojů pro dynamický a vyvážený regionální rozvoj kraje je (ROP) Regionální operační program, jehož příslušnost patří radám regionů soudržnosti.

V souvislosti s řízením daného vyššího územně samosprávného celku, tedy kraje je důležité zmínit jeho orgány a jejich působnost, kterou vykonávají. Nejdůležitějším a zároveň ústavně daným orgánem je **zastupitelstvo kraje**. Vrabková (2016) uvádí, že ústava stanoví jeho název, název jeho členů, délku funkčního období, a jeho právo tvorbu. Zastupitelstvo je voleno přímou demokratickou volbou občanů daného kraje poměrným volebním systémem. Funkční období zastupitelstva je čtyři roky. Zastupitelstvu kraje přísluší rozhodovat v klíčových kompetencích. Patří sem schvalování rozpočtu kraje, vydávat obecně závazné vyhlášky kraje, stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje, zřizovat příspěvkové organizace. Zastupitelstvo kraje může ze zákona předkládat návrhy na zákon Poslanecké sněmovně. Dále Ústavnímu soudu může předkládat návrhy na zrušení právních předpisů. Zastupitelstvo si povinně zřizuje kontrolní výbor, dále může zřídit finanční výbor, výbor pro vzdělání a zaměstnanost. Pokud se v kraji hlásí více než 5% občanů k jiné národnosti, je kraj povinen zřídit výbor pro národnostní menšiny. Co se týče členů zastupitelstva, tak jich kraj může mít nejméně 45 a nejvíce 65. Pro rozhodnutí k počtu členů v zastupitelstvu je rozhodující počet obyvatel v kraji k 1. lednu v roce, v kterém se volby do zastupitelstva konají. První volby do zastupitelstev proběhly v listopadu roku 2000.

Dalším orgánem výkonným je **rada kraje**, která vykonává svou působnost v oblasti samostatné. Odpovídá se zastupitelstvu a připravuje podklady a návrhy pro jednání zastupitelstva. Zejména nejdůležitější funkcí rady kraje je zabezpečovat a kontrolovat hospodaření podle schváleného rozpočtu. Dále rada kraje může zřizovat komise jako své poradní orgány a rozhodovat o majetkových úkonech. Členy rady jsou hejtman, náměstek hejtmána a další členové rady. Usnesení rady je platné pokud tak rozhodne nadpoloviční většina rady kraje. Počet členů rady v kraji pod 600 000 obyvatel tvoří 9 členů, pokud je obyvatelstvo v kraji nad 600 000, tak počet členů je roven 11. Hejtman a náměstek hejtmána včetně všech členů rady jsou voleni zastupitelstvem, žádný zákon neupravuje způsob zvolení rady, tudíž volba je v plné kompetenci zastupitelstva. Podmínkou pro zvolení je státní příslušnost České Republiky. Hejtman spolu s náměstkem podepisují právní předpisy kraje, dále hejtman jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu, ovšem s předchozím souhlasem ministra vnitra. Je odpovědný za informování veřejnosti o činnosti kraje, dále svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady.

Výkonným administrativně správním orgánem kraje je **krajský úřad**, ten plní úkoly samostatné působnosti, které mu uloží zastupitelstvo a rada kraje. Úřad tvoří ředitel, který je v čele tohoto úřadu a dále zaměstnanci. Ředitel je za plnění úkolů krajského úřadu

v samostatné i přenesené působnosti odpovědný hejtmanovi. Krajský úřad rozhoduje v samostatné působnosti v případech vymezeným v zákoně, dále krajský úřad vykonává přenesenou působnost a má ve své kompetenci kontrolovat činnost obcí při výkonu přenesené působnosti.

Specifické postavení v rámci soustavy orgánu kraje mají **zvláštní orgány kraje**, které zabezpečují úkoly v přenesené působnosti, a to v případech stanovených zvláštním zákonem. (Vrabková, 2016)

2.1.2 Hlavní město Praha

Zvláštní postavení v rámci veřejné správy České republiky má hlavní město Praha (dále jen hl. m. Praha). Nejedná se o typickou obec, hl. m. Praha není ani typickým krajem. Přesné postavení hl. m. Prahy je vymezeno Ústavou ČR, zákon o hlavním městě Praha (zákon č. 131/2000 Sb.) o vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Svou podstatou je hl. m. Praha spíše městem než krajem. Dokonce i podle slov Koudelky (2007) je Praha považována za město, jelikož jí tak nazývá legislativa v zákoně, který označuje Prahu jako město.

Tento zákon o hl. m. Praze se skládá ze tří částí. První část pojednává o postavení hlavního města Prahy a městských částí. V zákoně je psáno, že Praha je veřejnoprávní korporací, která vystupuje pod svým jménem ve všech právních vztazích. Podle zákona hospodaří se svým rozpočtem, má své vlastní příjmy a je zodpovědná odpovědná za veškerý svůj majetek. Hl. m. **Praha je tvořena 57 městskými částmi**, jenž jsou spravovány zastupitelstvy konkrétních městských částí. Dále městské části vystupují v právních vztazích pod svým jménem a nesou veškerou zodpovědnost z právě zmíněných právních vztahů. Všechny městské části mají statutem daný název. Občanem hl. m. Prahy je fyzická osoba se státním občanstvím ČR a platným trvalým bydlištěm na území hl. m. Prahy.

Jak bylo popsáno výše, tak nejvyšším orgánem je zastupitelstvo hl. m. Prahy. V protikladu k argumentu, že je Praha více městem než krajem stojí reálná situace, že zastupitelstvo tvoří 65 členů. Což je nejvyšší počet členů zákonem stanovený pro územně vyšší samosprávné celky, tedy kraje. Členové jsou voleni v komunálních volbách a jejich funkční období je po dobu 4 let. Zastupitelstvo zasedá jednou měsíčně (v případě potřeby je možno zasedat i výjimečně).

Dalším orgánem je **rada hl. m. Prahy**, skládá se z 11 členů, kteří jsou voleni zastupitelstvem. Schůze rady jsou naopak oproti zasedání zastupitelstva neveřejné, na druhou stranu se ze schůze pořizuje zápis, do kterého může nahlédnout jakýkoliv občan. Schůze se koná pravidelně každé úterý. Rada je za svou činnost odpovědná právě zastupitelstvu a do její

kompetence spadá např. hospodaření podle předem schváleného rozpočtu, dále to může být projednávání a řešení návrhu, nebo připomínek ze strany zastupitelstva apod. Kompetence rady hl. m. Prahy jsou téměř totožné s kompetencemi rady kraje. (Vrabková, 2016)

Následujícími orgány, které je třeba zmínit v kontextu samosprávy na území hl. m. Prahy je **primátor, Magistrát hl. m. Prahy** se sídlem na Staroměstském náměstí, dále to mohou být zvláštní orgány nebo městská policie hl. m. Prahy. Nejvyšším činitelem hl. m. Prahy je výše zmiňovaný primátor, který zároveň vykonává funkci jako hejtman kraje. Jeho úkolem je zastupovat Prahu navenek. Velkou zajímavostí je, že primátor vlastní jeden ze sedmi klíčů od korunní komory, kde jsou uchovány české korunovační klenoty. Primátora volí zastupitelstvo, tudíž je primátor ze své funkce odpovědný zastupitelstvu, dále má primátor právo svolávat schůzi zastupitelstva.

Co se týče rozlohy, je Praha největší statutární město na území ČR a je rozdělena do 57 městských částí, jak bylo uvedeno výše. Každá tato městská část je spravována svým zastupitelstvem. Z toho vyplývá, že hl. m. Praha je územně členěné statutární město, kde je vykonávána dvouúrovňová samospráva. Dalšími orgány mohou být starosta městské části, který je volen právě zastupitelstvem, dále to je rada městské části, úřad městské části. Systém orgánů u městských částí je téměř totožný, jako u orgánů obce (viz. Kapitola 2.1.3). Vrabková (2016 s. 41) konstatuje, že „vybrané městské části v počtu 22 (Praha 1 – Praha 22) jsou správním obvodem pro výkon přenesené působnosti, a to ve věcném a územním rozsahu stanoveném Statutem hl. m. Prahy“.

2.1.3 Obce

Obce jsou označovány jako základní územně samosprávné celky. Pojem obec dle Vrabkové (2016) lze vysvětlit jako skupinu osob, kterou pojí konkrétní zájem. Dle o obcích je obec základním samosprávným společenstvím občanů, obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicí obce. Posláním obce by mělo být plnění úkolů veřejného zájmu. Je třeba usilovat o rozvoj svého území, i naslouchat potřeb svých občanů. Zákon o obcích popisuje, že každá část území České republiky je součástí nějaké obce nebo vojenského újezdu. Každá obec má jedno, nebo více katastrálních území. Obce mohou vznikat a zanikat na základě přípustných postupů a předpokladů, kdy dvě či více obcí se můžou sloučit, když spolu sousedí. Dále se jedna obec může připojit k jiné obci, nebo se část obce může oddělit, tudíž vzniká nová obec. Nebo změnou či zrušením vojenského újezdu může vzniknout obec nová.

V rámci České republiky se rozlišují čtyři typy obcí. A to jsou obce, městyse, města a statutární města. Jiné a zvláštní postavení má hlavní město Praha. Praha je zároveň krajem i obcí.

Působnost obce lze vyjádřit jako právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svou pravomoc.

Působnost obce lze rozdělit:

- samostatná – obec zde plní své samosprávné úkoly;
- přenesená – obec plní úkoly veřejné správy v zákonem stanoveném rozsahu.

V rámci výkonu státní správy na svém území obce můžeme rozdělit obce do dalších skupin. Jedná se o členění obcí podle výkonu a rozsahu státní správy. V rámci tohoto členění můžeme obce rozdělit do tří skupin. Jedná se o tyto obce:

- ORP - obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí);
- POÚ - obce s pověřeným obecním úřadem (393 obcí);
- obce se základním rozsahem přenesené působnosti (6 258 obcí).

Početem nejvíce zastoupenou skupinou jsou obce se základním rozsahem výkonu státní správy, tedy přenesené působnosti. Orgány obce vykonávají působnost pouze v základním rozsahu ve věcech, které stanoví zákon.

Pověřeným obecním úřadem se rozumí úřad, který vedle své přenesené působnosti základního rozsahu vykonává další působnost ve svěřeném rozsahu. Obecnímu úřadu jsou například podřízen úřad matriční, či stavební. Lze tyto obce nazývat obce II. typu.

Obec s obecním úřadem s rozšířenou působností vykonává vedle své přenesené působnosti základního rozsahu a vedle působnosti pověřených obecních úřadů přenesenou působnost ve svěřeném rozsahu, ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Obec je pověřena k vydávání osobních a cestovních dokladů, živnostenského a řidičského oprávnění. Tento typ obcí označujeme jako obce III. typu.

Dle Vrabkové (2016) je občanem obce fyzická osoba se státním občanstvím České republiky a s hlášeným trvalým bydlištěm v obci. Dosáhne-li občan věku 18 let, má právo:

- volit a být volen do zastupitelstva obce;
- hlasovat v místním referendu;

- vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem;
- vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok;
- nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok;
- nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce;
- požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce;
- podávat orgánům obce návrhy, připomínky nebo podněty.

Orgány obce vykonávají veřejnou správu v zákonem stanoveném rozsahu působnosti. Lze říci, že **zastupitelstvo obce je považováno za vrcholný orgán**, do kterého jsou zastupitelé voleni přímo občany. Zastupitelstvo se týká všech obcí, měst, městyse, městských obvodů nebo městských částí statutárního města. Počet volených zastupitelů je závislý na počtu obyvatel obce, jenž je stanoveno zákonem o obcích. Minimální počet zastupitelů je 5 členů zastupitelstva, naopak maximální počet zastupitelů je určen na 55 členů zastupitelstva.

Zastupitelstvu obce přísluší rozhodovat ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Zákon o obcích vyhrazuje zastupitelstvu obce:

- schvalovat strategické dokumenty obce (rozpočet obce);
- zřizovat neb rušit peněžní fondy obce, obecní policii, příspěvkové organizace a organizační složky obce;
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob;
- vydávat obecní vyhlášky;
- udělovat čestné občanství obce.

V případě zastupitelstva se jedná o jediný orgán, který ústavně schválen. V tomto smyslu lze říci, že je obec samostatně spravována zastupitelstvem. Výkon funkce zastupitele dané obce se bere jako vykonávání veřejné funkce. Pochopitelně nejzákladnější povinností člena zastupitelstva je účast na zasedání zastupitelstva obce. Zde může každý člen vznášet připomínky, návrhy, nebo dotazy směrem k radě obce. Dále je člen povinen plnit úkoly, které mu orgány obce uloží, v jeho zájmu je také hájit zájmy občanů. Zastupitelstvo nemůže své zákonem stanovené pravomoci přenést na jiné orgány obce. Je také jediným orgánem, kterému přísluší funkce vydávat obecně závazné vyhlášky, schvalování rozpočtu obce.

Výrazným podílem se také podílí na rozvoji obce, které je zcela důležité, jak pro občany, tak pro jméno obce jako takové.

Výkonným orgánem obce v samostatné působnosti je **rada obce**, svou činností se odpovídá zastupitelstvu. Její funkcí je především připravovat návrhy pro jednání zastupitelstva, dále například se pak stará o hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové rady obce. Aby hlasování rady obce nemohli končit nerozhodně, tak je logické že počet členů v radě musí být lichý, a to nejméně 5 členů, nejvíce 11 členů. Podmínka pro počet členů v zastupitelstvu je dána kritériem, že počet členů v radě nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu zastupitelů dané obce. Schůze rady jsou neveřejné a konají se podle potřeby. Rozhodnutí rady obce je platné při hlasování nadpoloviční většiny, a však rada je schopna usnášet, když se rady zúčastní nadpoloviční většina.

Starosta obec zastupuje navenek, je společně s místostarostou volen zastupitelstvem ze svých členů. Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu (se souhlasem ředitele krajského úřadu). Sídlo starostovi i místostarostovi náleží na obecním úřadě, který můžeme definovat jako administrativně výkonný orgán obce. **Obecní úřad** plní úkoly samostatné působnosti, dále pak úkoly, které mu byly svěřeny od zastupitelstva.

2.2 Území obce

Území obce je jedním z konstitučních prvků existence obce. Každá obec leží na určitém území a to konkrétní území je ohraničeno dalším územím jiné obce, nebo státními hranicemi. Právní úpravu upravující území obcí na území ČR upravuje zákon o katastru nemovitostí, institucí zabývající se územím v rámci ČR je Český katastrální úřad.

O území obcí se předpokládá, že jsou zákonitě vymezená pravidla, jimiž se bude řídit postavení území. Průcha (2011) uvádí, že stále platný zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, stanoví, že území republiky se dělí na kraje, kraje se dělí na okresy a okresy se dělí na obce. Lze tedy říci, že celé území České republiky je v tomto důsledku rozděleno na územní obvody jednotlivých obcí. Dále lze konstatovat, že každé území České republiky náleží právě nějaké obci nebo vojenskému újezdu. Opačně lze také říci, že každé území obce je současně územím České republiky. Přičemž se na území ČR nachází podle aktuální platné právní úpravy z 1. ledna 2016 podle zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů), v České republice čtyři vojenské újezdy o celkové rozloze 82 333 ha (203 449,3 akru). Jmenovitě to jsou: Boletice v kraji

Jihočeském, Březina v Jihomoravském kraji, Hradiště v Karlovarském kraji a Libavá v kraji Moravskoslezském.²

Zákonem je dáno, že **území obce je tvořeno vždy jedním nebo více katastrálními územím**. Jestliže je území obce tvořeno více katastrálními územími, tak musí být území obce kontinuálně spojeno, musí tvořit souvislý celek. Nadále pak obec musí územně sousedit s dalšími dvěma obcemi, potažmo s jednou obcí a hranicemi státu. Nelze, aby území jedné obce se nacházelo uvnitř území obce druhé, dále pak není možné, aby území obce bylo roztrženo.

Další problematika s územím obce se pojí se vznikem obce nové. Zde je důležité uvést, že nová obec může vzniknout sloučením dvou a více obcí, rozdělením obcí, dále může vzniknout územní změnou, nebo zrušením vojenského újezdu. Právní úprava ohledně slučování obcí na území České republiky tak trochu nepřímo malé obce nabádá k sloučení, tedy vzniku obce nové. Je důležité uvést na pravou míru, že v ČR struktura obcí je výrazně vychýlená oproti jiným zemím.

V případě sloučení dvou obcí, se rozlišují dva typy, je to klasické sloučení (vznik obce nové), nebo tzv. připojení jedné obce k druhé. Druhý typ vzniku obce, tedy rozdělení obcí, není nijak preferován právní úpravou, tak jak u slučování obcí. Proto je zde taky jediná forma rozdělení, a to v podobě oddělení částí obce od původní obce. Touto formou původní obec nezaniká, stále zůstává sama sebou, ale ve zmenšené formě. Podmínkou pro novou, respektive oddělenou část je, že musí splňovat katastrální podmínky. Právní úprava stanoví, že touto cestou vzniku nesmí dojít k tomu, aby jak nová tak původní obec měli méně než 1000 obyvatel. Jednoduše řečeno současná obec s méně než 2000 obyvateli se podle právní úpravy nesmí rozdělit. Při obou těchto uvedených typů vzniku nových obcí dochází důsledkům územních změn obcí, tyto důsledky se musí promítnout do katastru nemovitostí. Je třeba provést změny v katastru nemovitostí do 30 dnů od doručení dohody o změně daného území. Současně se do katastru musí promítnout změny hranic obcí. V souvislosti těchto změn v katastru nemovitosti přísluší obcím označit územní hranice určeným způsobem a dbát na jejich trvalosti. (Průcha, 2011)

² <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>

2.3 Statutární města

Statutární města jsou vyjmenovány v § 4 zákona o obcích. Zákon o obcích předpokládá, že statutární města mají své vnitřní poměry upravené statutem ve věcech výkonu zejména státní správy. Statut je vydáván, jako obecně závazná vyhláška obce. Území statutárních měst se může členit na městské části nebo obvody se svými samosprávnými orgány. Lze tedy říci, že každá městská část nebo městský obvod je spravován svým zastupitelstvem.

Z historie o statutárních městech vyplývá, že pojem statutární město byl zcela jiný právní okruh, než vnitřní členění městských částí. Označení statutární město je historický pojem, který poukazoval na zvláštní postavení měst, které se týkalo výkonu místní správy a jiný typ podřízenosti státu. (Exner, 2004)

Obecní zákon z roku 1849 rozlišoval obce na krajské, obecní a místní, dále upravoval, jak samostatnou, tak přenesenou působnost obce. Pokud však obec měla svoji obecně závaznou vyhlášku, tedy statut, prozatímní obecní zákon se na tuto obec nijak nevztahoval. Tehdy se jednalo o města Liberec, Praha, Opava, Olomouc a Brno. Jedním ze znaků statutárních měst této doby bylo, že obecní orgány vykonávající správu se nazývali magistráty. Dalším znakem znamenalo potvrzení volby starosty panovníkem. (Schelle, 2009 s. 61). Tento způsob organizace veřejné správy vydržel i se vznikem Československé republiky v roce 1918. Vydáním tzv. finančních novel z let (1921, 1927, 1930) bylo ovlivněno fungování statutárních měst. Jednou ze základních změn byla forma potvrzování starosty, která již nebyla v pravomoci panovníka, ale v pravomoci vlády. V průběhu II. světové války docházelo k výrazné změně samosprávy určitých měst, v podobě sesazování starostů, kteří byli nahrazeni komisaři německé národnosti. Schelle (2009) tvrdí, že statutární města Opava (německy Troppau) a Liberec (německy Reichenberg) byla podřízena přímo německému říšskému právnímu řádu. Po skončení II. světové války bylo na prvním místě začít řešit obnovení systému správy z období první republiky. Došlo k vytvoření Ústředních národních výborů pro všechny obvody statutárních měst. Potvrzené statuty měli pouze města v Čechách Praha, Plzeň, Liberec, na Moravě a ve Slezsku města Brno, Olomouc, Ostrava a Opava. Rok 1948 přinesl zásadní změnu pro statutární města a to v podobě zrušení zemí a vytvoření krajů, tímto krokem byly zrušeny, jak statutární města, tak ústřední národní výbory. Ústřední národní výbory byly nahrazeny obvodními národními výbory, které byly zřizovány krajskými národními výbory, to se týkalo měst, ve kterých byl zřízen městský národní výbor. (Exner, 2004)

Zákon z roku 1967 o postavení národních výborů platil až do roku 1990. Po roce 1989 nastaly ve veřejné správě razantní změny. Byly zrušeny národní výbory a byl vydán nový obecní zákon č.337/1990 Sb., tímto způsobem se zpátky navázalo na organizaci veřejné správy z předválečného období. Tímto krokem se obnovil statut statutárního města, města mající tento statut mohli uspořádat své vnitřní poměry na městské obvody nebo městské části obecně závaznou vyhláškou. Dle současné právní úpravy jsou to pouze statutární města, která mohou být vnitřně dekoncentrovaná na menší společenství. Tyto společenství nazýváme městské části nebo městské obvody, jak bylo popsáno výš v souvislosti s členěním území statutárních měst. (Exner 2004, s. 63)

Na našem území v této souvislosti se rozlišují statutární města územně členěná a územně nečleněná. Princip výkonů státní správy se v těchto případech liší. V kontextu členěných statutárních měst je princip popsán výše, že se území člení na části nebo obvody, a že každá část i obvod je spravován zastupitelstvem. U nečleněných statutárních měst je princip postaven trochu jinak, a to tak, že částí jsou spravovány nikoliv zastupitelstvy, ale tzv. komisemi místních částí (např. statutární město Zlín). Každé statutární město má dáno statutem, zda upřednostňuje dvouúrovňový výkon správy (členěné statutární města), nebo jednoúrovňový (nečleněné statutární města).

Aktuálně zákon o obcích vymezuje názvy 25 statutárních měst. Jsou to města Brno, České Budějovice, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Přerov, Teplice, Ústí nad Labem, Zlín. Označení městské části nebo městské obvody je zcela srovnatelné, záleží pouze na zastupitelstvu, jaké označení si ve svých podmínkách zvolí. Jako příklad lze uvést, že statutární město Brno si zvolilo pro své organizační jednotky pojmenování „městské části“, naopak statutární město Ostrava si pro své organizační jednotky zvolila označení „městské obvody“. V Tab. 2.1 jsou uvedeny statutární města, které se územně člení na městské obvody nebo části včetně jejich počtu.

Tab. 2.1 Územně členěná statutární města

Statutární město	Městské obvody/části	Počet obvodů/částí
Brno	Městské části	29
Liberec	Městské obvody	1
Ostrava	Městské obvody	23
Opava	Městské části	8
Pardubice	Městské obvody	8
Plzeň	Městské obvody	10
Ústí nad Labem	Městské obvody	4

Zdroj: Statuty statutárních měst (online, 2018).

2.3.1 Postavení a orgány statutárních měst

Postavení statutárních měst na území ČR je spravováno zákonem o obcích, ten říká, že členění na části nebo obvody se označuje jako rozdělení organizace v rámci městských jednotek. Jak bylo již zmíněno výše, tak statutární města mají v rámci naší samosprávy speciální postavení, a to v podobě svého členění. Toto členění je dáno, ne přímo zákonem, ale obecně závaznou vyhláškou, která je přijímána zastupitelstvem daného statutárního města. Této vyhlášce se v zákoně o obcích říká „Statut“. Rozhodování v rámci územně členěného statutárního města přísluší orgánům statutárního města. Z hlediska věci by měl nejvyšší orgán města tvořen kvalifikovanými členy, ovšem při velkém počtu členů se uplatňuje forma delegace. Nejvyšším orgánem statutárních měst je **zastupitelstvo statutárního města**. Členové tohoto orgánu jsou voleni na období čtyř let v komunálních volbách. Ze zákona je dané, že zastupitelstvo může mít počet členů v rozmezí 25 až 45 ti členy. Počet členů zastupitelstva je lichý, například z důvodu hlasování, aby se předešlo vyrovnanému hlasování. Zastupitelstvo lze svolávat podle potřeby, ale nejméně se musí zastupitelstvo sejít jednou za tři měsíce. Pro kontrolu zastupitelstva se zřizují kontrolní orgány, například finanční nebo kontrolní výbory.

Výkonným orgánem statutárních měst je **rada statutárního města**. Ta je tvořena primátorem, náměstký primátora a dalšími členy rady města volenými z řad zastupitelstva statutárního města. Rada se schází podle potřeby, její schůze jsou veřejnosti nepřístupné. Rada statutárního města může k určitým bodům své schůze přizvat člena zastupitelstva. Rada je orgán, který vykonává samostatnou působnost a její za své jednání odpovědný právě zastupitelstvu. Rada statutárního města může usnášet, pokud se zasedání zúčastní nadpoloviční většina členů a rozhodnutí je platné právě, když se na usnesení shodne opět nadpoloviční většina členů rady. Podobně jak zastupitelstvu může rada zřizovat komise rady, které slouží například jak

poradní orgány rady. Jak bylo zmíněno, mezi členy rady patří primátor a jeho náměstci. **Primátor** vykonává téměř identickou funkci, jako má funkci starosta u nestatutárních měst a obcí. Primátor je volen zastupitelstvem a je tudíž odpovědný zastupitelstvu za svoje vykonávání.

Magistrát města vykonává úkoly v samostatné a přenesené působnosti věcně srovnatelné s městskými úřady obcí s rozšířenou působností.

V rámci statutárních měst rozlišujeme tzv. dvouúrovňovou samosprávu, tak na druhém stupni této samosprávy jsou orgány městských částí nebo obvodů. Každá městská část či obvod má svého starostu, své zastupitelstvo s příslušnými komisemi, radu městských obvodů nebo částí a dále úřady městských částí a městských obvodů.

U nečleněných statutárních měst se orgány liší, a to hlavně v tom, že nečleněna statutární města nemají dvouúrovňovou správu, ale jednoúrovňovou. Tudíž, lze říci, že první stupeň veřejné správy je stejný jako u členěných statutárních měst, druhý stupeň už však u nečleněných statutárních měst neexistuje. Místo zastupitelstev a rad městských částí či obvodů zde vznikají komise městských částí nebo obvodů. Jejich funkce je jakým si pojítkem mezi danými částmi města a vedením města. Na schůzích těchto komisi se především projednávají nedostatky v dané části města. Schůze jsou veřejné a mohou se jich zúčastnit aktivně občané konkrétní městské části nebo městského obvodu.

2.3.2 Statut statutárních měst

Statut města je úzce spojován z historií a vývojem měst na území bývalého Rakouska – Uherska. Konkrétněji se jedná o města dnešního Rakouska a České republiky. Statut je jakousi právní normou statutárního města, na území České republiky se statut týká i hlavního města Prahy, která se dá v rámci územní samosprávy považovat za kraj i obec (viz. Kapitola 2.1.2) Lze říci, že statut je forma obecní vyhlášky, které schvaluje zastupitelstvo. V Rakousku se nepoužívá název obecní vyhláška, ale zemský zákon, který je schvalován zemským sněmem pro každé statutární město, ve kterém nahrazuje zákon o obcích. V České republice lze statut charakterizovat jako vymezení územně samosprávných městských částí nebo městských obvodů. Město tudíž svěřuje svoji působnost i majetek svým městským obvodům, nebo částím. Město samozřejmě kontroluje, jak působnost, tak i majetek. Statut v této souvislosti stanovuje podmínky i pravidla pro veškeré činnosti, kterými jsou správa majetku města, hospodaření rozpočtu města. V souvislosti s přijímáním statutu, lze říci, že města, které statut přijímají, tak souhlasí s rozdělením města na městské části nebo obvody se svými

výkonnými orgány. Statutární města dokonce znají i možnost stanovit rozsah oprávnění městských částí nebo městských obvodů zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky. (Exner, 2004)

Následující pravidlo pro městské části či obvody je spojováno s katastrální výměrou daného území. Jak je uvedeno výše (viz kapitola 2.2) Každé území obce musí tvořit jedno nebo více katastrálních území, tak stejný případ se týká i městských částí nebo obvodů. Každá městská část nebo městský obvod musí být tvořen jedním (celým) nebo více katastrálními územími. Přičemž musí platit další pravidlo, že území musí být ohraničeno dvěma územími, nebo jedním katastrálním územím a státní hranicí. V praxi však toto pravidlo může být porušeno, jelikož některé městské části nebo městské obvody nemají ucelené katastrální území.

Další a nejdůležitější obsah statutu se týká oblasti svěření výkonu samostatné působnosti částím či obvodům. Dle zákona platí, že zastupitelstva statutárních měst mohou svěřit svou působnost městským částím nebo městským obvodům, ale také nemusí. Rozhodnutí náleží čistě zastupitelstvu, v jaké míře svěří svůj výkon samostatné působnosti na své územně členěné celky. V tomto směru lze konstatovat, že se svěření působnosti a členění statutárních měst může odlišovat. Dále mohou zastupitelstva statutem podle zákona o obcích svěřit příslušné vlastnictví, tedy majetek svým územně samosprávným celkům. Toto rozhodnutí je opět v režii zastupitelstva statutárního města.

2.3.3 Počty a typy statutárních měst

Na území České republiky se v současné době nachází 25 statutárních měst. Vývoj statutárních měst je dán z historického hlediska, poněvadž už se tento typ města na našem území objevoval už v období Rakouska-Uherska. Po 2. světové válce s nástupem socialismu na našem území neznala naše právní ústava pojem statutární města. Až v roce 1968 bylo postavení statutárních měst navrženo v podobě zákona o národních výborech. Tento zákon však oficiálně neoznačoval města jako statutární. Až rok 1990 přinesl reformu zákona o obcích, který oficiálně uznávala statutární města. V posledním desetiletí 20. Století bylo na území České Republiky 13 statutárních měst, jednalo se o města: Brno; Ostrava; Plzeň; Liberec; Olomouc; České Budějovice; Ústí nad Labem; Hradec Králové; Pardubice; Zlín; Havířov; Karlovy Vary; Opava.

Další rozšíření počtu statutárních měst v rámci České republiky nastalo až v roce 2000, konkrétně 12. listopadu, kdy se počet statutárních měst v ČR rozrostl o další tři města. Jedná se o tyto statutární města: Jihlava; Kladno; Most.

V roce 2003, 1. ledna dosáhli titulu statutárního města další tři města, jimiž byly: Karviná; Mladá Boleslav; Teplice.

Následující rozšíření počtu statutárních měst se odehrálo 1. července 2006. V tento den byla na seznam statutárních měst dopsána tyto města: Děčín; Frýdek-Místek; Chomutov; Přerov.

Poslední rozšíření proběhlo v 12. března v roce 2012, kdy v tento den vyšla novela zákona o obcích ve Sbírce zákonů, kde byl seznam statutárních měst rozšířen o poslední dvě města. Jsou to města: Prostějov; Jablonec nad Nisou.

Lze tedy říci, že Prostějov a Jablonec nad Nisou jsou nejmladší statutární města v České Republice. Toto tvrzení však nemusí platit dlouho, v nejbližší době se počet statutárních měst může rozšířit o moravskoslezské průmyslové město Třinec. Na městském zasedání zastupitelstva v Třinci 12. září 2017 zastupitelé odsouhlasili svým usnesením žádost, která byla adresována nejprve krajskému zastupitelstvu ohledně získání titulu statutárního města. Tento návrh od zastupitelstva nižší organizační jednotky krajsí zastupitelé pro moravskoslezský kraj na svém zasedání ze 14. prosince 2017 podpořili. Proto dále krajsí zastupitelé podali návrh poslanecké sněmovně parlamentu ČR o změně zákona o obcích. V současnosti je Třinec obcí s rozšířenou působností s finančním úřadem, úřadem práce a s dalšími institucemi. Jednou z pozitivních věcí, které předurčují schválení titulu statutárního města je, že město Třinec je svou geografickou polohou jedno z významných center moravskoslezského kraje, dále lze říci, že do správního obvodu města Třince patří dalších 12 obcí. Jedná se o jedno z největších měst na území ČR bez titulu statutárního města, které se již v minulosti ucházelo o titul okresního města v rámci Moravskoslezského kraje. Dalším pozitivem pro dosažení titulu statutárního města pro město Třinec se zdá být i předpoklad, že je toto místo označeno za jedno z nejlepších pro zahraniční investory v rámci ČR. Na jednání poslanecké sněmovny parlamentu ČR, kde návrh prezentoval prvně poslanec Ivo Vondrák, posléze poslankyně Pavla Golasowská, se setkal s hromadou pozitivních ohlasů, takže je více než pravděpodobné, že poslanci odsouhlasí změnu zákona o obcích a město Třinec dosáhne titulu statutárního města. Kvůli této příznivé změně by občané města Třinec nově navštěvovali místo obecního úřadu magistrát města Třinec, z funkce starostky by nově vznikla funkce primátorky. Zda se tomu stane právě tak, by mělo být jasné do poloviny roku 2018.³

³ www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/007schuz/s007022.htm#r7

Tab. 2.2 Statutární města v ČR

Město	Kraj	Počet obyvatel (k 1. 1. 2018)	Členění	Od roku
Brno	Jihomoravský	376 929	člení se	1990
Ostrava	Moravskoslezský	288 923	člení se	1990
Plzeň	Plzeňský	158 180	člení se	1990
Liberec	Liberecký	99 519	člení se	1990
Olomouc	Olomoucký	99 061	nečlení se	1990
České Budějovice	Jihočeský	91 314	nečlení se	1990
Ústí nad Labem	Ústecký	91 407	člení se	1990
Hradec Králové	Královohradecký	90 266	nečlení se	1990
Pardubice	Pardubický	85 113	člení se	1990
Zlín	Zlínský	74 508	nečlení se	1990
Havířov	Moravskoslezský	73 701	nečlení se	1990
Kladno	Středočeský	65 484	nečlení se	2000
Prerov	Olomoucký	43 327	nečlení se	2006
Prostějov	Olomoucký	44 041	nečlení se	2012
Mladá Boleslav	Středočeský	37 758	nečlení se	2003
Jablonec nad Nisou	Liberecký	44 536	nečlení se	2012
Chomutov	Ústecký	47 004	nečlení se	2006
Karlovy Vary	Karlovarský	44 676	nečlení se	1990
Děčín	Ústecký	48 995	nečlení se	2006
Teplice	Ústecký	48 505	nečlení se	2003
Jihlava	Vysočina	49 102	nečlení se	2000
Karviná	Moravskoslezský	53 743	nečlení se	2003
Frýdek – Místek	Moravskoslezský	56 042	nečlení se	2006
Opava	Moravskoslezský	57 141	člení se	1990
Most	Ústecký	65 644	nečlení se	2000

Zdroj: Statuty statutárních měst, www.mistopisy.cz (online, 2018)

3 CHARAKTERISTIKA STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN

Jednou z významných metropolí na území Moravy je statutární město Zlín. Nachází se na jihovýchodě České republiky v okrese Zlín a jako dvanácté největší město v rámci ČR je důležitým centrem nejen pro již zmíněný region jižní Moravy, ale i pro stejnojmenný kraj, ve kterém leží, tedy kraj Zlínský. Leží na souřadnicích 49° 13' 59" severní šířky a 17° 40' 01" východní délky. Obyvatelstvo statutárního města Zlín tvoří 74 508 obyvatel a v rámci aglomerace tohoto města se pohybuje hodnota obyvatelstva až přes 100 tisíc obyvatel. Svým geografickým postavením se jedná o nejdůležitější město a zároveň po Brnu největší město v rámci mikroregionu jižní Moravy. Město lze označit jako spádovou oblast pro okolní menší města a obce, například pro Otrokovice, Hulín, Holešov, Napajedla. Nejvíce byl Zlín proslaven Baťovými obuvnickými závody, firma, která prosperuje i v dnešní době, proto se obyvatelům, nebo sportovcům reprezentující město Zlín přezdívá „ševci“. Za zmínku související s popularitou Zlína stojí i zlínské filmové ateliéry.

Pro region Zlínska je typická klimatická rozmanitost. Okres je na severu ohraničen Hostýnskými vrchy a na východě pohořím s názvem Bílé Karpaty. Rozdíl mezi nejnižší položeným bodem a nejvyšším činí 650 metrů, přičemž nejnižší bod Zlínska je na západě okresu 183 m. n. m. Jedná se, o oblast Pomoraví, čili nížina podél řeky Moravy.

O oblasti Zlína lze říci, že je chudé na nerostné bohatství. Prakticky nulový výskyt ropy, nebo zemního plynu. Velkého měřítka nedosahuje ani těžba stavebního kamene ani štěrkopísku. Naopak dost významné jsou cihlářské suroviny, těžené ložiska se nachází v Malenovicích, ale i v Biskupicích nedaleko Luhačovic. Dále je okres poměrně bohatý na výskyt minerálních pramenů, zejména oblast lázní Luhačovic.

K možnosti rekreace je zde možno využít řadu možností, kopcovitý terén lze využít jednak jako turistiku, i cyklistiku. Jedním z populárních míst, kde si rodiny s dětmi, ale třeba i milovníci zvířat přijdou na své, je zoologická zahrada v Lešné. Příznivé klima a léčivé prameny v nejoblíbenějších a největších lázních na území Moravy, přitáhne ročně přes 20 tisíc lidí. Sportovně aktivní lidé si zase přijdou na své návštěvou fotbalových, nebo hokejových utkání, ve kterých kluby své město reprezentují na nejvyšší úrovni.⁴

⁴ <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10322/zlin/soucasnost/>

3.1 Historie statutárního města Zlín

První zmínka o městě Zlín sahá zpátky do 14. století, tehdy se lidé sídlící na tomto území živili převážně pastevectvím. S postupným vývojem bylo město považováno za řemeslnicko-cechovní středisko pro okolí. Svým geografickým postavením bylo město na pohraničí tří národopisných oblastí, jednalo se o Hanou, Slovácko a Valašsko. Charakterem a dá se říci, že i životním stylem se populace nejvíce přibližuje trendům Valašska. Již tehdy se začala postupně vyvíjet územní samospráva pro toto sídlo s názvem Zlín. Městského práva Zlín dostal až koncem 14. století. Změnu pro oblast Zlínska přinesla až průmyslová revoluce, tedy období 18. a 19. století. O tento zlom se zasloužili především sourozenci Antonín, Tomáš a Anna Baťovi, kteří v předválečném období proslavili město Zlín, tím, že založili rodinnou obuvnickou firmu. Nejprve si sourozenci Baťovi chtěli rodinnou firmu otevřít v nedalekém tehdy okresním městě Uherské Hradiště, ale to jim nebylo povoleno, tudíž si obuvnickou firmu otevřeli v malém městě Zlín. Toto počínání mělo na vývoji města Zlín zásadní vliv, protože prosperující firma na výrobu obuvi zaměstnávala hodně lidí z blízkého okolí a díky tomu se populace Zlína pomalu, ale jistě rozrůstala.⁵

V mezi válečném období, kdy byl Tomáš Baťa dokonce starostou Zlína, prošlo město razantní obměnou v podobě výstavby nových budov, na jejichž výstavbu si samotný Baťa pozval světoznámé architekty. Dokonce se Tomáš Baťa zasadil o snížení daní, tento počín měl veliký vliv na přilákání malých podnikatelů a živnostníků. Zlín se začal pomalu rozvíjet, byla postavena nemocnice, kino, hotel, což na tehdy malý Zlín byl velký pokrok. Architektonickým stylem a životním tempem se město v tomto období stalo moderním městským centrem na území jižní Moravy.

S druhou polovinou 20. století a s příchodem socialismu bylo město na základě připojování okolních obcí přejmenováno podle prezidenta Klementa Gottwalda, ze Zlína se stal Gottwaldov. Přičemž centrální městská část si ponechala název Zlín (Gottwaldov I – Zlín). Socialistický režim znamenal i znárodnění majetku, což se týkalo i Baťových závodů na výrobu obuvi, ze kterých se stal národní podnik Baťa. Průmysl města Gottwaldova byl postupně přemísťován, aby byl rovnoměrně po okolních městech. Hlavním důvodem bylo zajištění rozmístění rovnoměrně nabídky pracovní síly. V tomto období se proslavil zejména na filmové scéně a to konkrétně prostřednictvím filmových ateliéru, které produkovali animované a trikové filmy.

⁵ www.zlin.eu/historie-a-soucasnost-zlina-cl-5.html

Sociální trend tohoto období znamenal, že se lidé stěhovali okolních vesnic do města, zejména do průmyslových měst. Mladí lidé po ukončení studia prahli po sociální jistotě, která jim byla právě zaručena právě v průmyslových městech. Tento trend způsoboval růst obyvatelstva a logicky vyústil k výstavbě hromadného bydlení. Jednalo se o výstavbu věžových domů, které obsahovali až sto bytových jednotek. Stavba věžových panelových domů se stala symbolem socialistické architektury nejen ve Zlíně, ale o celé ČR. V souvislosti výše zmíněného rozmístění průmyslu, vznikali sídliště Jižní Svahy, dále sídliště v Malenovicích, sídliště v Podhoří v Prštné.

Po sametové revoluci se město s názvem Gottwaldov přejmenovalo zpátky na Zlín, aby se v listopadu roku 1990 stalo statutárním městem. Po reformě státní správy v podobě vzniku krajského členění území ČR se stal Zlín zároveň krajským městem. Baťova nastolená podnikatelská tradice a vhodné geografické postavení města bylo jedno z více faktorů, které ovlivnily skutečnost, dalším faktorem byla privatizace, že i po změně politického režimu, tedy s nástupem demokracie po roce 1989, nastal ve Zlíně rapidní růst obchodně-podnikatelských aktivit. Po přelomu milénia byla ve městě založena univerzita pojmenovaná právě po muži, který proslavil Zlín. V roce 2001 byla založena Univerzita Tomáše Bati.⁶

3.2 Území statutárního města Zlín

Rozloha statutárního města Zlín činí 102,8 km². Tato rozloha se dělí na čtrnáct katastrálních území. Jedná se o katastrální území Zlín, Kostelec u Zlína, Kudlov, Lhotka u Zlína, Louky nad Dřevnicí, Lužkovice, Malenovice, Mladcová, Příluky u Zlína, Salaš u Zlína, Štípa, Velíková, Klečůvka, Prštné, Jaroslavice u Zlína.

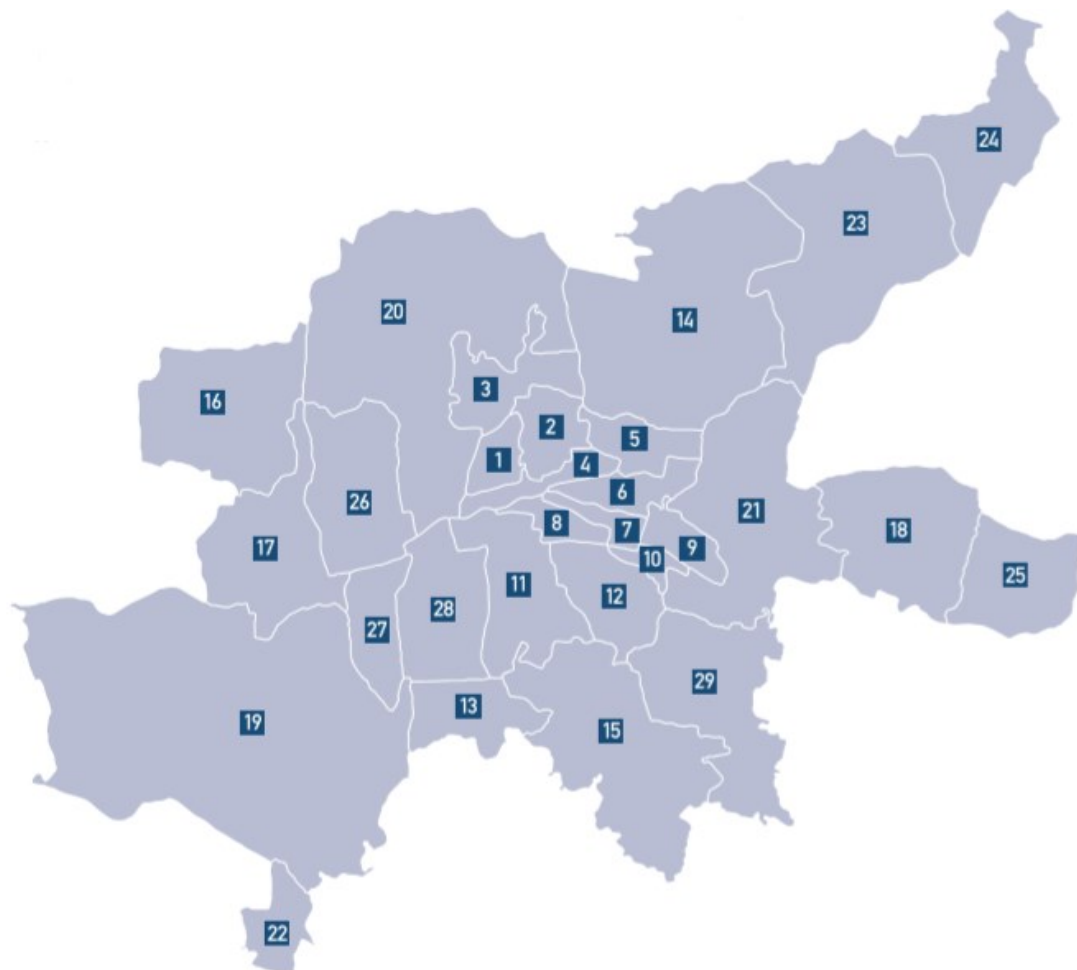
Statutární město Zlín lze rozdělit do třiceti místních částí, viz Obr. 3.1. Na obrázku je znázorněno 29 částí, ale největší příměstská oblast Malenovice se kvůli velkému počtu obyvatel dělí na dvě místní části. Malenovice – sídliště a Malenovice – stará část. Jedná se ovšem o jedno katastrální území.

Statutární město Zlín lze rozdělit na dvě skupiny místních částí. Tou první je tzv. vnitřní Zlín, jenž se skládá ze 14 částí. Na Obr. 3.1 jsou tyto části označeny čísly v tomto pořadí: 1. Jižní svahy I; 2. Jižní svahy II; 3. Mokrá, Zlínské Paseky; 4. Čepkov, Cigánov, Nivy; 5. Burešov, Vršava; 6. Zálešná, Kúty; 7. Podvesná, Benešovo nábřeží; 8. Kvitková, Díly; 9. Bartošova čtvrť; 10. Obecniny; 11. Zlín – centrum; 12. Lazy, Lesní čtvrť; 27. Podhoří; 28. Letná.

⁶ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlín>

Tzv. vnitřní Zlín, tedy dohromady všech čtrnáct částí tvoří jedno katastrální území, do kterého navíc spadá jedna příměstská část s názvem „U Majáku a Filmové ateliéry“ (Interní dokumenty SMZ, Komise místních částí, 2012-2016).

Obr. 3.1 Místní části statutárního města Zlín

Zdroj: Komise místních částí, SMZ Zlín 2016.

Druhou skupinu místních částí lze nazvat tzv. příměstské části, které jsou tvořeny patnácti místními částmi. Na Obrázku 3. 2 jsou tyto části seřazeny označeny čísly v pořadí: 14. Kostelec; 15. Kudlov; 16. Lhotka – Chlum; 17. Louky; 18. Lužkovice; 19. Malenovice (jedná se o největší příměstskou část, co se rozlohy týče); 20. Mladcová; 21. Příluky; 22. Salaš; 23. Štípa; 24. Velíková; 25. Klečůvka; 26. Prštné; 29. Jaroslavice.

Každá z uvedených příměstských částí je tvořena právě jedním katastrálním územím, až na příměstskou část U Majáku a Filmové ateliéry. Tato příměstská část spadá v rámci rozdělení na katastrální území do katastrálního území s názvem Zlín (635561).

3.3 Vývoj obyvatelstva statutárního města Zlín

Obyvatelstvo města Zlína se vyvíjelo pozitivně z dostupných informací ohledně sčítání lidu v mezi válečným období, ale i po skončení II. světové války. Na přelomu 18. a 19. století se tato řemeslnická osada čítala pouze necelé tři tisíce obyvatel. Následný a celý vývoj obyvatelstva Zlína bych rozdělil na tři etapy, které byly ovlivněny více faktory.

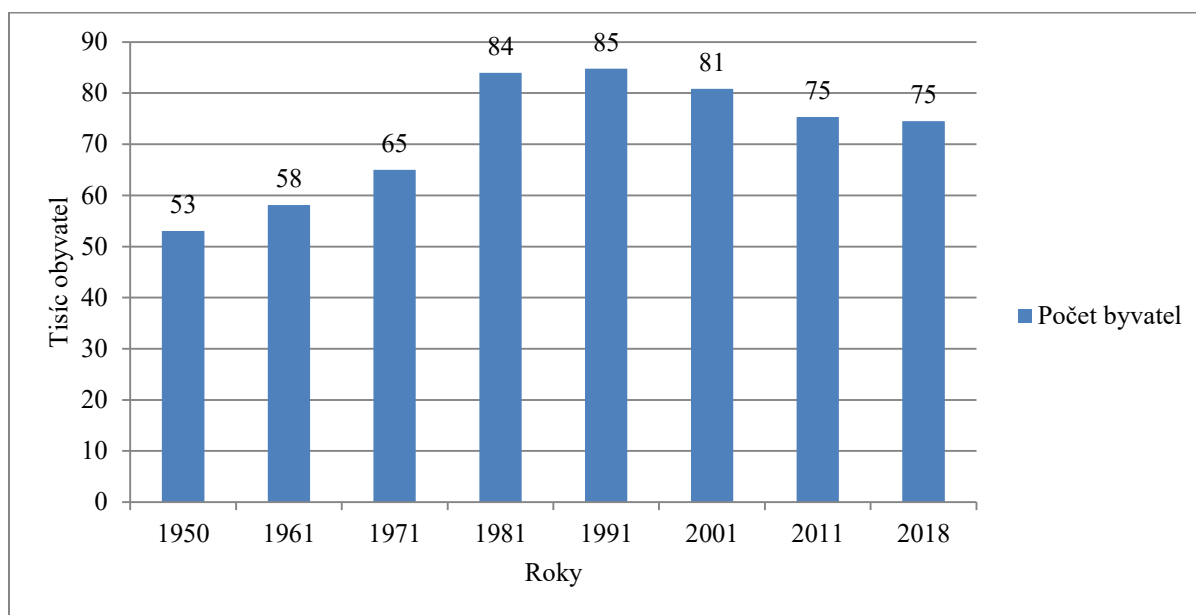
Jako první etapu vývoje obyvatelstva statutárního města Zlín lze označit období první třetiny 19. století, které dalo růstu obyvatelstva pevný základ. Vývoj obyvatelstva tohoto období je úzce spjatý s průmyslovou revolucí a se založením obuvnické továrny sourozenci Baťovými, přitom nemuselo chybět málo a obuvnická továrna mohla být založena v jiném městě, konkrétně v Uherském Hradišti nedaleko Zlína. Jenomže vize sourozenců Baťových se v Hradišti nijak nezalíbila. Otevřením obuvnické továrny se Baťovi zasloužili o zvýšení nabídky práce na území Zlína, logicky se za prací sjížděli dokonce i stěhovali lidé z okolních měst, z oblasti Valašska, Slovácka, ale i z Hané. Společně s obuvnickou továrnou se Baťa postaral o stavění domků a bytů na území Zlína, aby lidé přicházející za prací měli kde bydlet. Už tehdy byl Zlín označován jako průmyslové město, nejednalo se pouze o Baťovy závody. Za toto období se z malé vesnice stalo moderně architektonicky založené město, které se za 30 let rozrostlo téměř o 40 tisíc obyvatel.

Druhá etapa se týká poválečného období, tedy období po skončení 2. světové války, až po revoluci a do roku 1991. Období lze označit jako pozitivní vývoj obyvatelstva, kdy se dá říct, že v tomto daném období počet obyvatel v tomto intervalu vzrostl téměř o třicet tisíc. Etapa v poválečném období byla ovlivněna nástupem socialismu, kdy byly podniky znárodnovány. Hlavním jev, který ovlivnil takový růst obyvatelstva, právě úzce souvisí s nástupem socialismu. Mladí lidé ve věku dvaceti let tohoto období dávali přednost jistotě, protože bylo v té době moderní v brzkém věku zakládat rodinu, tudíž většina hned po vyučení nebo ukončení středoškolského studia nastupovala do práce. Tento jev se dá označit za jakýsi socialistický trend. Tento trend se konkrétně netýkal města Zlína, ale ve většině případů všech měst ČR. Hlavně průmyslových a industriálních měst. V roce 1991 poprvé počet obyvatel statutárního města Zlín přesáhl 80 tisícovou hranici.

Třetí zmíněnou etapu lze definovat jako negativní vývoj populace města Zlína. Lze říci, že počet obyvatel ve Zlíně v poslední dvou dekádách postupně klesá. Tento trend vývoje populace území statutárního města Zlína lze označit jako přirozený vývoj, který souvisí s tím prudkým růst z předešlých let. Obyvatelstvo Zlína stárne a porodnost klesá. Statutární město

Zlín je studijním městem, ale absolventy se nedaří udržet, ti dávají přednost životu například v Brně, kde se setkají s větší a kvalitnější nabídkou práce. Dalším jevem, který působí na pokles obyvatelstva je, že lidé vyhledávají levnější pozemky v okolních obcích pro zajištění svého bydlení. Vývoj počtu obyvatel statutárního města Zlína za období 1950-2018 znázorňuje sloupcový graf na Obr. 3.2.

Obr. 3.2 Vývoj obyvatelstva statutárního města Zlín po 2. světové válce

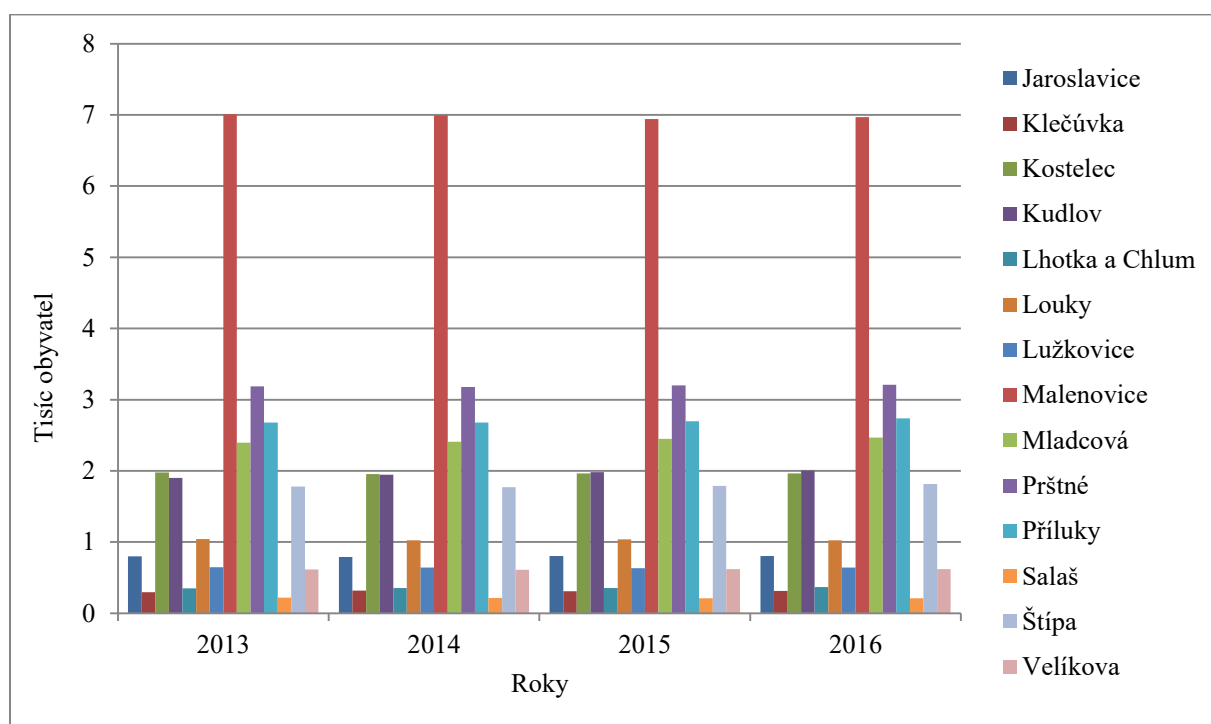
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z dostupných dat (viz Tab. 3.4) z výročních zpráv statutárního města Zlín lze vyčíst, že nejpočetnější části tzv. příměstských místních částí jsou Malenovice. Naopak nejméně obyvatel žije v části Salaš. Podle vývoje grafu lze vydedukovat, že počet obyvatel ve všech částech se změnil maximálně o dvě desítky obyvatel. Pouze místní část Kudlov zaznamenala růst o celých 100 obyvatel od roku 2013 až do roku 2016.

Na celkovém počtu obyvatel SMZ k 31.12.2016 tvoří vnitřní Zlín a místní části tyto podíly:

- vnitřní Zlín 66%
- příměstské části 34%

Obr. 3.3 Počet obyvatel v místních částech města Zlína od roku 2013 až po rok 2016

Zdroj: Výroční zprávy SMZ (2013-2016)

3.3 Orgány statutárního města Zlín

Statutární město Zlín patří mezi nejstarší statutární města na našem území. Titul statutárního města dosáhl Zlín již v roce 1990, spolu s dalšími dvanácti městy v rámci ČR. V rámci členění statutárních měst v České republice lze města rozdělit na územně členěná a územně nečleněná. Jak bylo popsáno výše, statutární města územně členěná se člení na městské obvody nebo městské části a lze je chápat jako města s dvouúrovňovou samosprávou, tzn. město jako takové má své orgány vykonávající veřejnou správu ve své působnosti, ale i městské částí nebo obvody mají také své orgány vykonávající veřejnou správu. Statutární města nečleněná, tzv. jednoúrovňová mají orgány veřejné správy jen na jedné úrovni, tedy pouze na úrovni města, v podobě primátora města, zastupitelstva města, rady města nikoliv na úrovni místních částí. V tomto případě si město pomocí obecně závazné vyhlášky tzv. statutu určuje princip a pravidla modelu vnitřního uspořádání městské samosprávy.

Město Zlín se statutárním stalo v roce 1990 a již od té doby používá model jednoúrovňové samosprávy. Kdy je statutární město spravováno Zastupitelstvem města Zlína, zasedání je svoláváno písemně podle potřeby, nejméně to musí být jednou za tři měsíce. Jednání svolává primátor města. Zastupitelstvo města Zlína se v souladu se zákonem může skládat ze 45 členů, počet zastupitelů Zlína se rovná 41, zastupitel je volen v komunálních volbách občany

města Zlína, jako zastupitel politické strany v poměrném zastoupení. Seznam zastupitelů a jejich politické zastoupení udává Tab. 3.1.

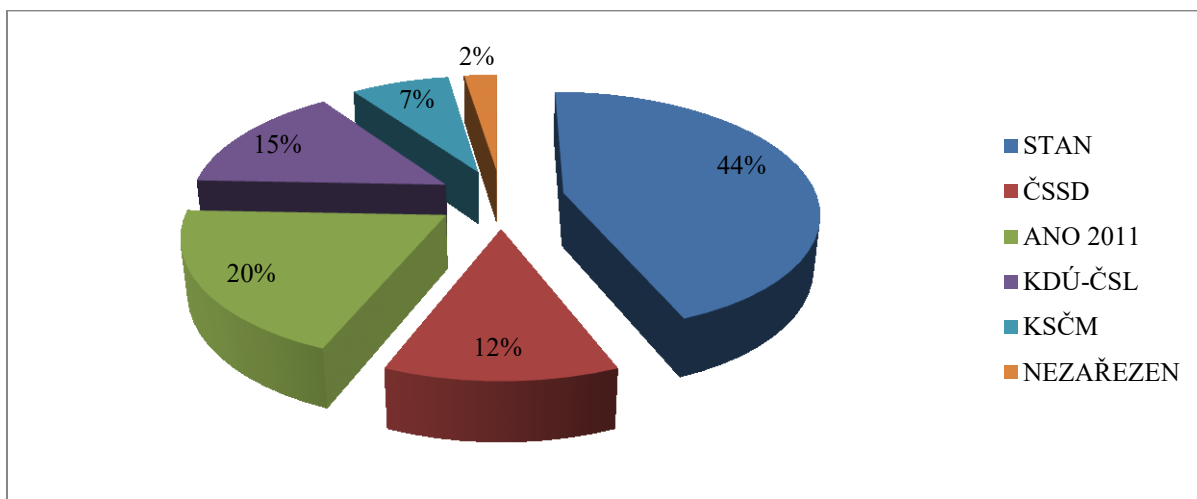
Tab. 3.1 Seznam zastupitelů Zlína a jejich politické zastoupení, k 1.1.2018

Zastupitel/ka	Politická strana	Zastupitel/ka	Politická strana
MUDr. Miroslav Adámek	STAN	Jana Bazelová	ANO 2011
Ondřej Běťák	STAN	Mgr. Pavel Brada	ANO 2011
Ing. Dagmar Butnikošarovská	KSČM	Ing. Zbyněk Domanský	STAN
Ing. et Ing. Vladimír Drtil	ČSSD	Mgr. Aleš Dufek	KDU-ČSL
Bc. Kateřina Francová	STAN	Ing. Lenka Horáková	ANO 2011
Mgr. Michal Cholek	KDU-ČSL	Pavel Chwaszcz	STAN
Svatava Juráková	STAN	Mgr. Patrik Kamas	ANO 2011
Mgr. Miroslav Kašný	KDU-ČSL	Bc. Jiří Knedla	Nezařazen
Věra Komínková	ČSSD	Ing. et Ing. Jiří Korec	ANO 2011
Dana Kovaříková	ANO 2011	RNDr. Bedřich Landsfeld	STAN
MUDr. Jiří Latta	STAN	PaedDr. Roman Macek	STAN
Karel Markytán	KDU-ČSL	Mgr. Jaroslava Müllerová, Ph.D.	STAN
Josef Novák	STAN	František Pilka	STAN
Ing. et Bc. Antonín Prokeš	ČSSD	Radomír Rafaja	KSČM
Ing. Martin Rakušan	ANO 2011	Stanislav Remeš	KSČM
Jaromír Schneider	KDU-ČSL	Mgr. Helena Simerská	STAN
Ing. Ivan Skřivánek	KDU-ČSL	Mgr. Pavel Stojar	STAN
Ing. Tomáš Šenkeřík	ČSSD	Ing. Jan Štětkař	STAN
Mgr. Svetoslav Točev	STAN	Ing. David Vychytil	ANO 2011
Ing. Jaroslav Vaněk	STAN	Mgr. Roman Vaigel	ČSSD
Josef Zmeškal	STAN		

Zdroj: www.zlin.eu, vlastní zpracování

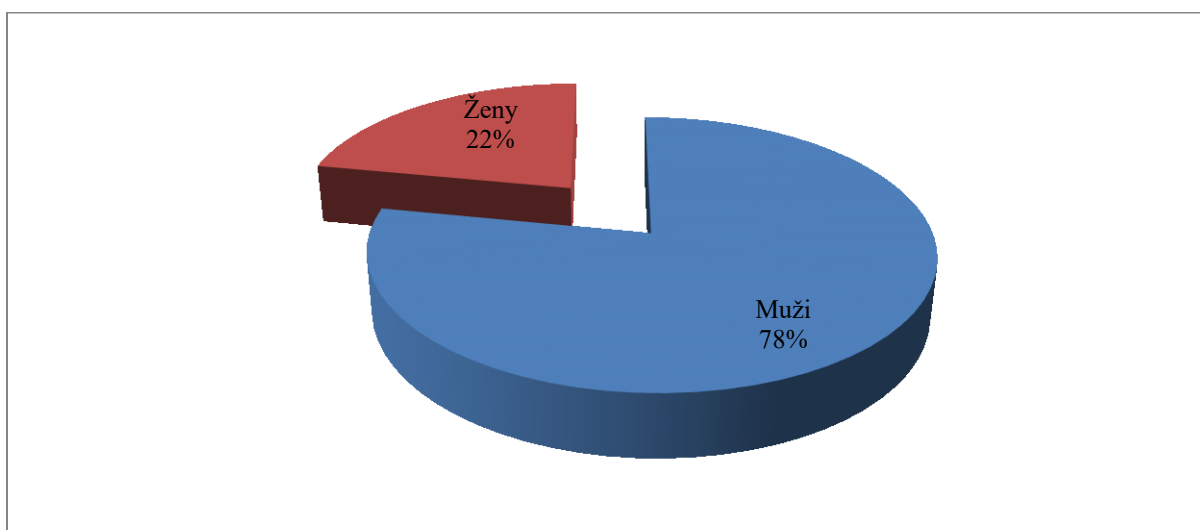
Zastupitelstvo statutárního města Zlína se skládá ze 41 členů. Z tabulky lze vysledovat, že jsou v zastupitelstvu obsazeny obě pohlaví, ženskou část zastupitelstva tvoří 9 členů a mužskou část 32 členů. Celkově je v zastupitelstvu zastoupeno pět politických stran, Starostové a nezávislí, ČSSD, ANO 2011, KDU-ČSL a KSČM, pouze jediný člen se politicky nezařazuje. Největší zastoupení v zastupitelstvu má politická strana starostové a nezávislí (STAN), konkrétně 18 členů. Druhou nejvíce početnou zastoupenou politickou stranu je politické hnutí ANO 2011, a to s 8 členy. Následuje KDU-ČSL se 6 členy, ČSSD čítá 5 členů. Nejmenší zastoupení má politická strana KSČM se 3 členy.

Obr. 3.4 Poměr zastupitelů ZMZ podle politické příslušnosti

Zdroj: www.zlin.eu, vlastní zpracování

Obr. 3.5 Genderové zastoupení ZMZ

Zdroj: www.zlin.eu, vlastní zpracování

Primátorem města Zlína je volen zastupitelstvem, tudíž je zastupitelstvu ze své funkce odpovědný. Dále je funkcí primátora jmenovat a odvolávat se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka Magistrátu města Zlín. Sídlo primátora statutárního města Zlín se nachází na magistrátu města Zlín.

Výkonným orgánem statutárního města Zlín je Rada města Zlína. Za svou činnost Rada odpovídá zastupitelstvu, dále platí, že členové Rady jsou voleni zastupitelstvem z vlastních řad Zastupitelstva. Rada města Zlína se skládá z jedenácti členů, respektive z primátora města Zlína, jeho náměstků a ostatních členů Rady.

Magistrát města Zlína vykonává působnost jak v oblasti samostatné působnosti, tak rovněž v oblasti přenesené působnosti obce. Magistrát má celkem sedm detašovaných pracovišť. Hlavní budova se nachází na náměstí Míru č. p. 12, kde sedí primátor společně s náměstkou primátora.

3.4 Komise místních částí

V souvislosti se vznikem statutárního města Zlín se k městu připojovali postupně obce, tudíž vznikly příměstské části pro město Zlín. Lze říci, že třetina počtu obyvatel statutárního města Zlín žije právě v těchto příměstských částech. Již od počátku připojení a příměstských částí a vytvoření místních částí bylo zřejmé, že existuje výrazná odlišnost mezi potřebami občanů sídlících v příměstských oblastech a mezi občany sídlících na území tzv. vnitřního Zlína. Zlom tohoto problému přišel již v roce 1991, když aktivním občanům příměstských částí Zlína nebyl tehdejší stav veřejných záležitostí lhostejný, tak na jejich popud se začaly zastupitelé konat a přišly se způsobem založení úřadoven magistrátu statutárního města Zlín. Svým způsobem se jednalo o jakési pobočky magistrátu, aby lidé z příměstských částí byli blíže k problémům ve věcích veřejných. Nejprve byly založeny úřadovny na třech daných územích (Zlín – západ, Zlín – sever a Zlín – východ). Od tohoto roku pak samovolně vznikaly a zanikaly další místní úřadovny. V roce 1999, Rada města Zlína po důkladné analýze, schválila rozdělení území města na sedmnáct středisek, aby se čím dál více přibližovali občanům a jejich problémům ve věcích veřejných. Od roku 2008 se subjekty napomáhající k řešení potřebám občanů používá jednotný název, a to pro všechny subjekty na území statutárního města Zlín, komise místních částí. Dá se říci, že komise fungovaly jako spolky jednotlivých aktivních občanů, kteří díky své aktivitě, usilují o zkvalitnění života občanům dané části. Pracovníci existujících komisí vykonávali zároveň funkci tajemníka pro regionální komisi a zajišťovali technické i organizační podmínky pro činnost a chod komise. Kontakt mezi tajemníky regionálních komisí s primátorem Zlína byl zajištěn pomocí jednání minimálně jednou týdně. Z každého jednání bylo nutné provést zápis, jenž se po sléze řešil na příslušných odborech magistrátu města Zlín.

Princip spolupráce magistrátu a komisí místních částí byl schválen 27. 3. 2008 zastupitelstvem města. Hlavním bodem spolupráce bylo začlenění jmenovaných členů zastupitelstva s místními částmi a následně rada města jmenovala minimálně dva členy zastupitelstva ke každé místní části. **Hlavním úkolem zastupitelů bylo jednání s občany daných částí**, ale i dohlížení na projednávání problémů nebo podnětů na zastupitelstvu, které

mohli vznést právě občané. Převážně se zastupitelé zúčastňovali jednání komisí a byli nápomocni při řešení dané problematiky. V období let 2008 – 2010 se území příměstských částí členilo na šestnáct komisí.

V roce 2010 pro nové volební období byl opět schválen zastupitelstvem města Zlín opět již osvědčený systém komisí městských částí s jedinou změnou, která spočívala v redukci jedné kanceláře komise místní části, respektive sloučení dvou kanceláří místních částí, jmenovitě sloučením KMČ Malenovice I a KMČ Malenovice II (sídliště) a vznikla KMČ Malenovice pro volební období 2010 – 2014.

V současné době je celé území statutárního města rozděleno do třiceti místních částí.

Těchto třicet místních částí lze pracovně rozdělit na dvě podskupiny, na tzv. příměstské místní části, kterých je patnáct, a na tzv. vnitřní Zlín, který je rozdělen na čtrnáct místních částí.

Tab. 3.2 Členové ZMZ jmenování pro určené KMČ

Komise místní části	Jmenovaný člen zastupitelstva
Jaroslavice	Ing. Zbyněk Domanský
Klečůvka	Mgr. Pavel Stojar, Zdeněk Hábl
Kostelec	František Pilka
Kudlov	MUDr. Miroslav Adámek
Lhotka a Chlum	Bc. Kateřina Francová
Louky	Jana Bazelová
Lužkovice	Josef Novák
Malenovice	RNDr. Bedřich Landsfeld
Mladcová	Ing. Jan Štětkář, Mgr. Svetoslav Točev
Prštné	Svatava Juráková
Přiluky	Josef Novák
Salaš	RNDr. Bedřich Landsfeld
Štípa	Mgr. Pavel Stojar
U Majáku a Filmové ateliéry	Ing. Zbyněk Domanský
Velíková	Mgr. Patrik Kamas

Zdroj: www.zlin.eu, vlastní zpracování

Členství v komisi mohou dosáhnout občané statutárního města Zlín s podmínkou, že dovršili 18 let. Další podmínkou je, že člen musím mít hlášený trvalý pobyt v místě obvodu působnosti komise, ve kterém o členství žádá. Návrh na jmenování členů komise může předložit, buďto člen zastupitelstva statutárního města Zlín, nebo občan či skupina občanů s trvalým pobytem v místě KMČ, nebo předloží návrh samotná komise pouze tehdy, když

s návrhem souhlasí nadpoloviční většina členů komise. V brožuře komise místních částí 2008 – 2013 je uvedeno, že „Dle statutu komise mají minimálně 5 a maximálně 11 členů v místních částech do 5 000 obyvatel a maximálně 13 členů v místních částech nad 5000 obyvatel (týká se místní části Malenovice). **Do čela komise jsou voleni předsedové.**“ Technické a administrativní práce obstarávají **tajemníci komisí**. O řešené problematice v rámci jednání komisí vypovídají zápisy z jednání, které slouží jako podněty pro magistrát nebo orgány města. Jednání komisí jsou označena jako neveřejná, pokud však komise obdrží finanční prostředky má povinnost uskutečnit jednání veřejné. Komise je povinna po uskutečnění jednání sepsat zápis, který předává Radě města. Ta zápisy uchovává v **kancelář místních částí** na odboru kanceláře primátora. Všechny zápisy se zveřejňují prostřednictvím internetových stránek magistrátu města Zlín. Během několika let se podařilo stabilizovat a vytvořit nadmíru fungující systém komunikace a spolupráce mezi magistrátem města a občany příměstských částí města Zlína.

4 ZHODNOCENÍ SPRÁVY MÍSTNÍCH ČÁSTÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN

Zhodnocení správy místních částí statutárního města Zlín je realizováno dle následujícího postupu:

- analýza organizačního zabezpečení a úkolů komisí 15 místních částí SMZ za období 2012-2016, dle kritérií:
 - K1: aktivita komisí místních částí (počet setkání v roce),
 - K2: zapojení občanů do jednání v místní části,
 - K3: typy řešených úkolů.
- analýza podílu objemu alokovaných finančních prostředků z rozpočtu SMZ do 15 místních částí za období 2012-2016 vůči celkovému rozpočtu SMZ, dle kritérií:
 - K4: výše a vývoj alokovaných finančních prostředků na 1 obyvatele 15 místních částí v jednotlivých letech,
 - K5: podíl skutečného čerpání alokovaných prostředků z rozpočtu na 1 obyvatele v jednotlivých letech.

4.1 Zhodnocení zabezpečení a úkolů místních částí za období 2012-2016

Komise místních částí statutárního města Zlín jsou dobrovolné seskupení občanů jednotlivých příměstských částí. Jedná se o jakési ulehčení komunikace mezi zastupitelstvem statutárního města Zlín a občany bydlícími v jednotlivých místních částech. Důležitou funkcí KMČ je právě zapisovat a vyhodnocovat potřeby občanů. Organizační strukturu, náplň činnosti, práva a povinnosti stanovují pravidla pro zřízení komisí. Přípravu, svolání, průběh jednání, usnášení a v poslední řadě plnění úkolů je upraveno jednacím řádem KMČ.

Z dostupných informací výročních zpráv SMZ lze vyčíst, že tzv. vnější Zlín se člení na 15 příměstských částí, které mohou mít právě jedno dobrovolné seskupení v podobě Komise místní části.

K analýze počtu jednání bylo vybráno období od roku 2012 až po rok 2016 (viz Tab. 4.1). V roce 2012 bylo zřízeno třináct KMČ v částech: Jaroslavice; Kostelec; Kudlov; Lhotka a Chlum; Louky; Lužkovic; Malenovice; Příluky; Salaš; Štípa; U Majáku a Filmové ateliéry; Velíková. Ve zbylých dvou částech z patnácti nebyly komise zřízeny, jedná se o části Klečůvka a Prštné. Komise nebyly zřízeny z důvodu nezájmu občanů pro vznik komise ani po

opakované výzvě MMZ. V průběhu roku 2012 se konalo právě 120 jednání. Je důležité zmínit, že tento počet jednání je nejvyšší za sledované období, i přesto, že bylo jen 13 komisí. Nejvíce jednání proběhlo v části Lužkovice nejméně naopak v části Velíková. V roce 2013 se počet jednání snížil na 108, v tomto roce bylo zřízeno opět jen třináct komisí (mimo Klečůvka, Prštné). V tomto roce se na základě změny statutu komisí místních částí konaly tzv. veřejné jednání, které museli proběhnout aspoň jednou ročně. Znamená to, že vybrané jednání bylo přístupné občanům jednotlivé části. Vesměs bylo veřejné jednání uskutečněno v druhé polovině roku z důvodu seznámení občanů se záměry pro nadcházející rok. KMČ Velíková v tomto roce veřejné jednání neuskutečnila, jelikož v rámci komise proběhlo veřejné setkání občanů organizované odborem kanceláře primátora. Nejvíce jednání se uskutečnilo v části Štípa, tento počet jednání se rovnal i předešlému roku pro část Štípa. Pro rok 2014 a 2015 nebyly komise zřízeny opět v částech Klečůvka a Prštné, tudíž bylo zřízeno třináct KMČ. Počet jednání v těchto letech klesl oproti předešlému roku na 90 jednání. V procentuální míře lze říci, že se konalo o 25% méně jednání oproti výchozímu roku 2012. Opět jedno jednání v tomto roce muselo být veřejné. Pro tento rok však veřejné setkání mělo významy dva. Tím prvním významem bylo, jak v roce předešlém, seznámit občany s kroky pro nadcházející rok, a tím druhým projednat a vyhodnotit kroky z právě funkčního období. V roce 2014 i v roce 2015 se nejvíce jednání konalo v části Štípa. V roce 2014 počet jednání v této části klesl o jedno jednání oproti roku 2013. V rámci sledovaného období v letech 2012 – 2016, lze říct, že počet jednání mezi rokem 2012 a 2016 klesl o 26%.

Tab. 4.1 Počet jednání jednotlivých KMČ (za období 2012 – 2016)

Komise místní části	Počet jednání				
	2012	2013	2014	2015	2016
Jaroslavice	8	10	8	7	7
Klečůvka	-	-	-	-	-
Kostelec	11	9	6	8	7
Kudlov	7	6	6	6	5
Lhotka a Chlum	10	10	9	8	9
Louky	8	8	8	8	9
Lužkovice	12	7	5	5	5
Malenovice	8	5	4	4	3
Mladcová	11	8	8	7	5
Prštné	-	-	-	-	6
Přiluky	8	9	6	8	7
Salaš	11	9	6	6	6
Štípa	11	11	10	9	9
U Majáku a Filmové ateliéry	9	10	9	8	5
Velíková	6	6	5	6	6
Celkem	120	108	90	90	89

Zdroj: Výroční zprávy SMZ (online, 2018)

Poslední hodnoceným rokem je rok 2016, který přinesl zásadní změnu a to v podobě nové komise. V tomto roce pracovalo celkem 14 komisí místních částí. Zastupitelstvo města Zlín zřídilo konkrétně v březnu 2016 KMČ pro část Prštné. Pouze jediná místní část neměla zřízenou komisi, jednalo se o část Klečůvka, kvůli nezájmu občanů této části. Stejnou podmínkou jako v předešlých letech bylo, že v každé části se musí uskutečnit aspoň jedno veřejné jednání. Celkový počet jednání v tomto roce klesl na 89 i přesto, že se počet komisí rozrostl. Pro tento rok platí, že nejvíce jednání (9 jednání) se konalo v částech Lhotka a Chlum, Louky a Štípa.

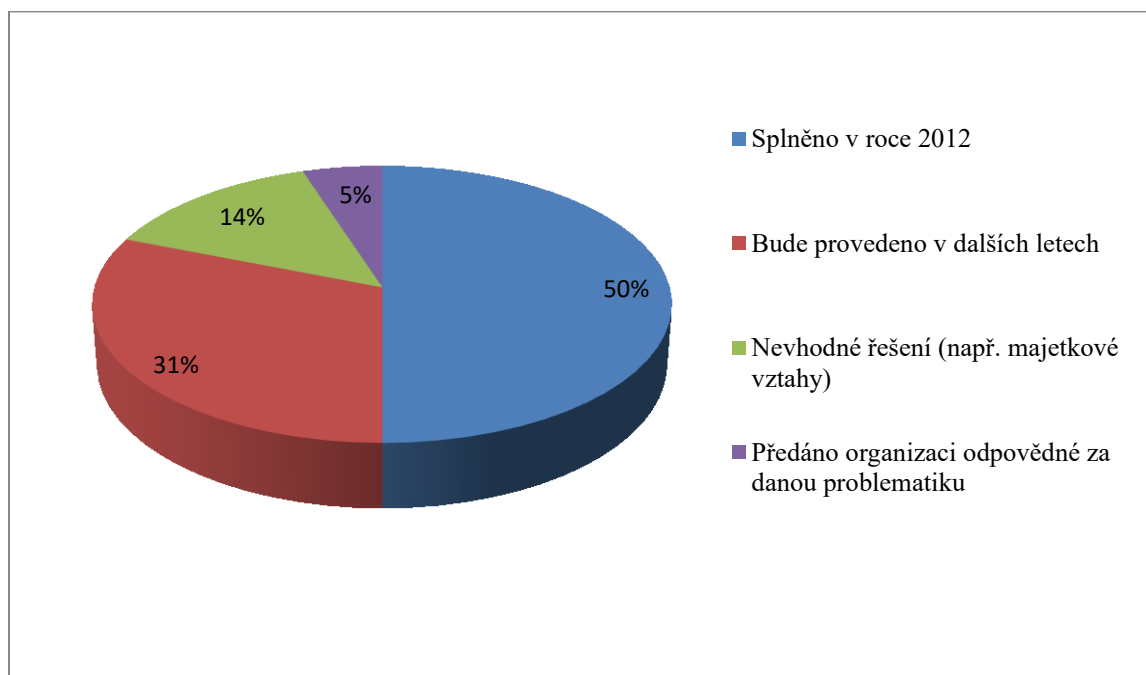
Komisi tvoří předseda, tajemník a ostatní členové komise. S výjimkou místních částí Kudlov (7 členů), Louky (8 členů), Lužkovice (9 členů), se počet členů v komisích pohybuje od 10 až po 12 členů (viz Příloha 1). Což se dá považovat za adekvátní počet členů v komisích. Naopak lze říct, že u tří zmíněných místních částí s menším počtem členů v komisi, je počet členů v komisi nepřímě úměrný počtu obyvatel jednotlivé místní části. Pokud ovšem obyvatelé Kudlova, Louk a Lužkovic jsou spokojeni s jednáním svých zástupců, nelze namítat žádné připomínky vůči počtu členů v komisi. Například místní část Klečůvka nemá zřízenou žádnou KMČ i přes výzvy MSZ, jelikož ze strany občanů není zájem o zřízení komise.

Z dostupných informací z roku 2013, kdy se poprvé konaly veřejná setkání KMČ, nebyl zájem o veřejné setkání ze strany minimální. Dohromady ve všech místních částech si cestu na veřejné setkání našlo 186 občanů. Nejvíce občanů přišlo na veřejné setkání v místní části Jaroslavice, konkrétně 26, což jsou pouze 3% z celkových občanů místní části Jaroslavice. V nejpočetnější místní části Malenovice přišlo pouze 6 občanů, což není ani 1% počtu občanů části Malenovice. V místní části Mladcová nepřišel nikdo z občanů.

V roce 2012 v rámci komisí místních částí proběhlo celkem 120 jednání, ze kterých vyplynulo 80 úkolů. Z těchto zmíněných 80 úkolů bylo 25 úkolů v režii komisí místních částí, čili lze říct, že se tyto úkoly týkaly organizační záležitosti komisí, tedy členové komise řešili daný úkol sami. Zbýlých 55 úkolů bylo předáno odborům MMZ odpovědným za určitou činnost. Obr. 4.1 znázorňuje, jak se při plnění úkolů za rok 2012 nakládalo. Přesně polovina úkolů byla vyřešena již v roce 2012, 14% procent úkolů nebylo možné vyhotovit, buď to z technických důvodů, nebo z majetkoprávních vztahů. Některé úkoly bylo nezbytně nutné převést do dalšího kalendářního roku, jedná třeba se o úkoly časově náročnější. Mezi své priority zařadili komise budování dětských hřišť, opravy komunikací, instalace měřičů rychlosti, osazení nových laviček, nebo například nákup nadstandartní techniky, kterou

využívají cestáři k údržbě místních částí. Dále se jednalo o nákup vánočního osvětlení, pak náklady na podporu kulturního a společenského života. Za zmínku stojí vybudování nové cyklostezky v místní části Kudlov. Nejvíce finančních prostředků na zabezpečení stanovených cílů čerpala místní část Malenovice, konkrétně 5 742 000 (viz Příloha 2). V rámci spolupráce SMZ a komisí místních částí, mohou komise místních částí od roku 2010 navrhnout dodavatele pro realizaci výběrového řízení veřejných zakázek malého rozsahu.

Obr. 4.1 Přehled plnění úkolů v roce 2012

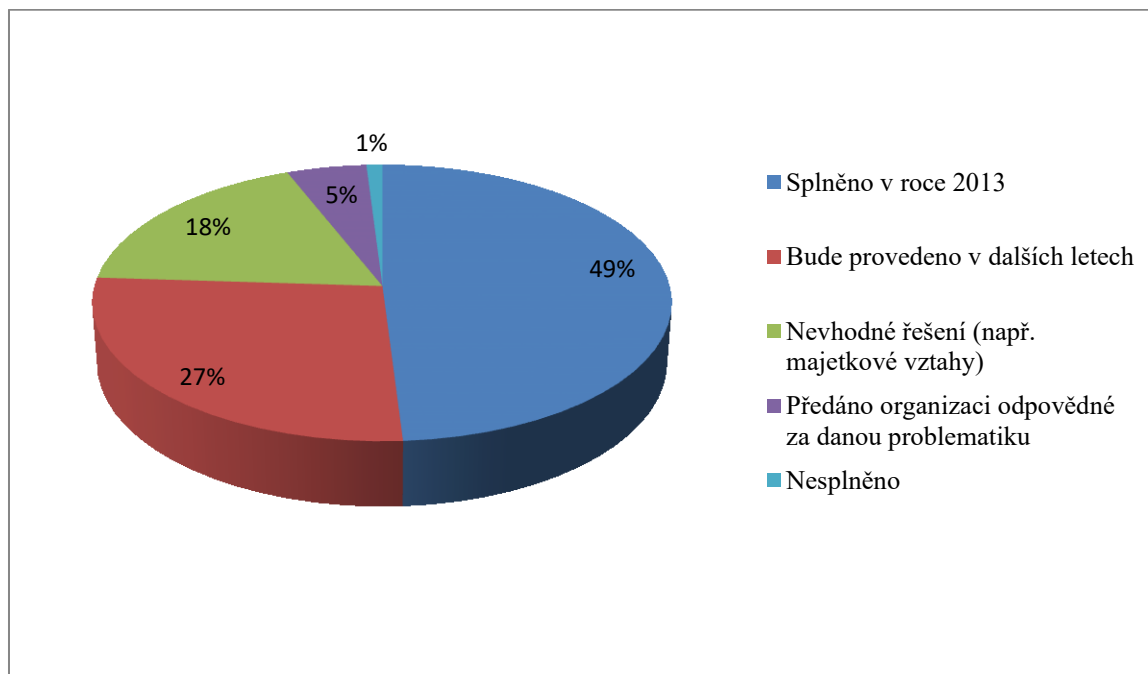
Zdroj: Výroční zprávy SMZ (online)

V roce 2013 počet splněných úkolů klesl o 1% (viz Obr. 4.2), přičemž 1% úkolů lze označit za nesplněné za rok 2013. Do splněných úkolů za rok 2013 se zahrnují úkoly, které byli v předešlém roce zvoleny pro provedení v následujícím období. Je pravděpodobné, že souvislost s poklesem splněných úkolů a nárůstem nesplněných úkolů, má pokles počet jednání v tomto roce. Počet jednání v tomto roce klesl na 108 jednání za rok. Stejný počet úkolů byl předán organizacím odpovědným za danou problematiku určitého úkolu. Díky dostupným datům lze říct, že počet úkolů převedených do příštího období klesl pouze díky tomu, že vzrostl počet úkolů s nevhodným řešením. Je nutné dodat, že počet úkolů převedených do dalšího období je zcela ovlivněn dostupnými finančními prostředky. Komise v roce 2013 zvolily 157 priorit a z předchozích let bylo evidováno 82 úkolů k dokončení. Největší počet realizovaných úkolů, konkrétně 123 úkolů bylo zařazeno do kompetence Odboru koncepce a realizace dopravních staveb. Druhou početnou složkou úkolů lze přiřadit

k Odboru kanceláře primátora např. podpora společenských aktivit. V rámci životního prostředí je důležité zmínit, že celkově 17 akcí bylo realizováno za pomoci Odboru městské zeleně. Místní část, která nejvíce čerpala finančních prostředků, byly Malenovice, jenž čerpaly 4 416 000 Kč (viz Příloha 3).

Například v místní části Mladcová, která čerpala nejvíce finančních prostředků k porovnání počtu občanů (viz Příloha 3), tak bylo zrealizována oprava výtluků v ulicích, vybudování a opravy veřejného osvětlení, dále vybudování svícenové signalizace. Dále se zavedla nová autobusová linka, vybudování parkoviště u polikliniky, což se dá považovat za užitečné kroky vůči občanům.

Obr. 4.2 Přehled plnění úkolů v roce 2013

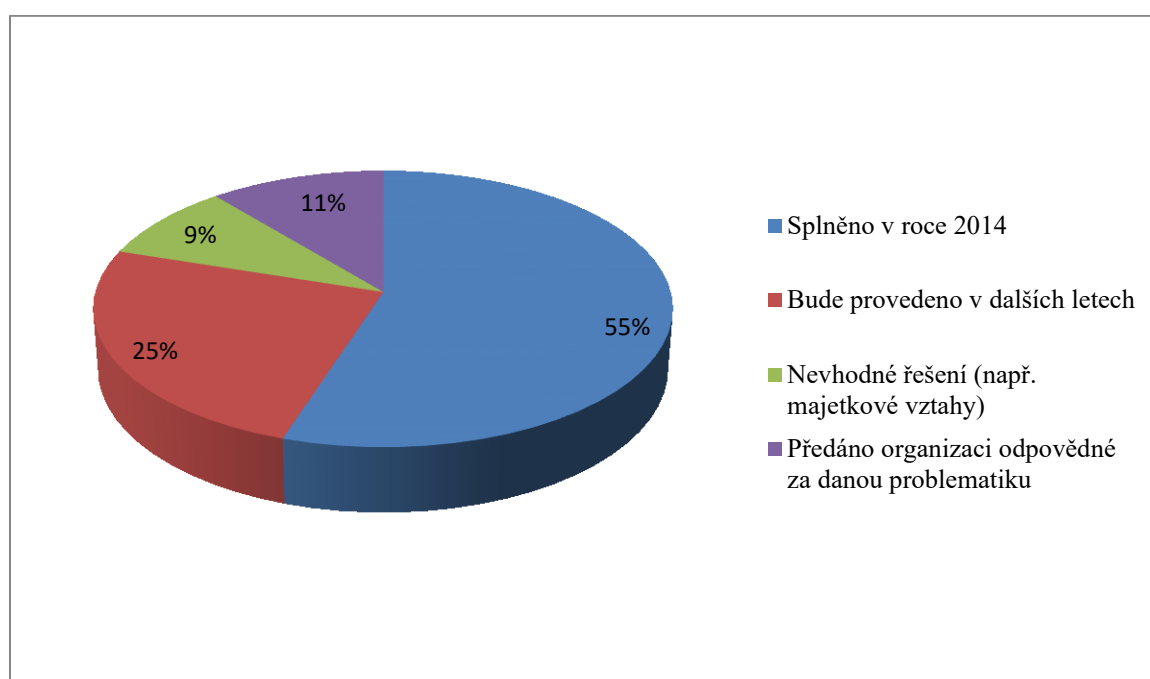

Zdroj: výroční zprávy SMZ

V roce 2014 si komise místních částí dali záležet plnění úkolů, kterých splnili nadpoloviční většinu. Hodnota splněných cílů se pohybuje okolo 55% (viz Obr. 4.3). Oproti roku 2013 lze označit toto počínání jako pokrok, protože se plnění cílů zvedlo o celých 6%. V celkovém počtu splněných priorit se mohou objevovat úkoly i z předešlých sledovaných let. Nutné je podotknout, že všechny priority byly nějakým způsobem řešeny, tudíž počet nesplněných priorit se rovnal nule. Což se dá vzhledem k roku 2013 považovat za pozitivum. Snížil se i podíl akcí nedokončených z důvodů majetkoprávních vztahů nebo z technických důvodů a také podíl akcí přesunutých do dalších období. Komise pro rok 2014 realizovali 245 akcí, včetně akcí převedených z minulého období. Největší podíl na realizaci těchto akcí měl Odbor

koncepce a realizace dopravních staveb. Např. rekonstrukce místních komunikací v místní části Klečůvka, nebo oprava komunikace III/43829 v místní části Lhotka a Chlum. Dalším akce byly realizovány za pomoci Odboru kanceláře primátora (podpora společenských a kulturních akcí), například vybudování nové zastávky MHD v místní části U Majáku a Filmové ateliéry. Dále bylo 17 akcí realizováno za pomoci Odboru městské zeleně, např. ořez keřů a stromů a vysazení nových tují, smrků a javorů v místní části Malenovice. Místní část Kostelec lze označit za místní část, která čerpala v roce 2014 nejvíce finančních prostředků (viz Příloha 4). Konkrétně 6 245 000 Kč.

Obr. 4.3 Přehled plnění úkolů v roce 2014

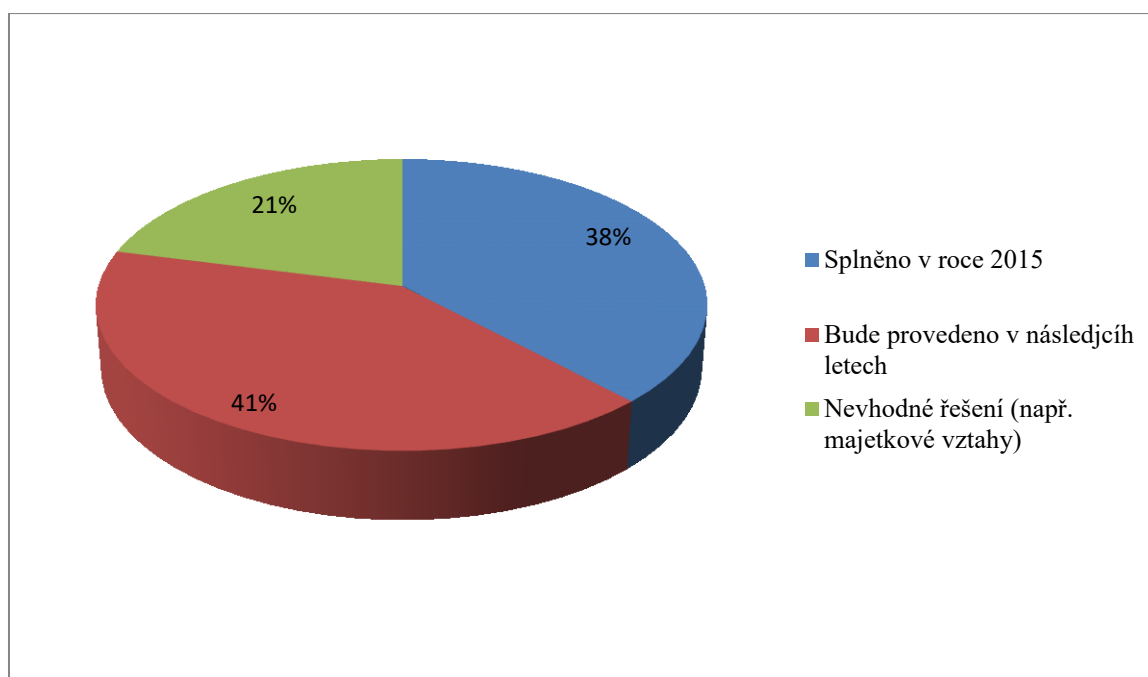
Zdroj: výroční zprávy SMZ

Plnění stanovených cílů se v roce 2015 vyvíjelo odlišně oproti předešlému roku (viz Obr. 4.4). Zřejmé je, že žádné z plnění úkolů nebylo předáno jiným organizacím odpovědným za danou problematiku, což se dá označit jako zásadní změnu. Negativní změnou pro vývoj plnění stanovených cílů znamenal pokles splněných cílů na 38%. Jedná se o největší regresivní počín za sledované období. Téměř dvojnásobně oproti loňskému roku vzrostl podíl cílů převedených do následujícího období. Skoro stejným způsobem vzrostl podíl cílů s nevhodným řešením, ať už kvůli majetkoprávním vztahům, nebo kvůli technickým nárokům. Komise místních částí museli jedním z těchto tří způsobů realizovat 219 akcí. Tentokrát 115 akcí bylo realizováno Odborem koncepce a realizace dopravních staveb, například v místní části Pršténé bylo realizováno řešení propustnosti křižovatek, nebo

v místní části Štípa rekonstrukce ulice Velikovská. Dále 71 akcí bylo v kompetenci Odboru kanceláře primátora, např. instalace prachového ohradníku podél komunikací v místní části Salaš. A celkově 18 akcí bylo zrealizováno Odborem městské zeleně.

Místní částí čerpající nejvíce finančních prostředků v roce 2015 byla část Malenovice, která vyčerpala celkově 8 269 000 Kč (viz Příloha 5), nutné podotknout, že se jedná o největší místní část na území statutárního města Zlín.

Obr. 4.4 Přehled plnění úkolů v roce 2015

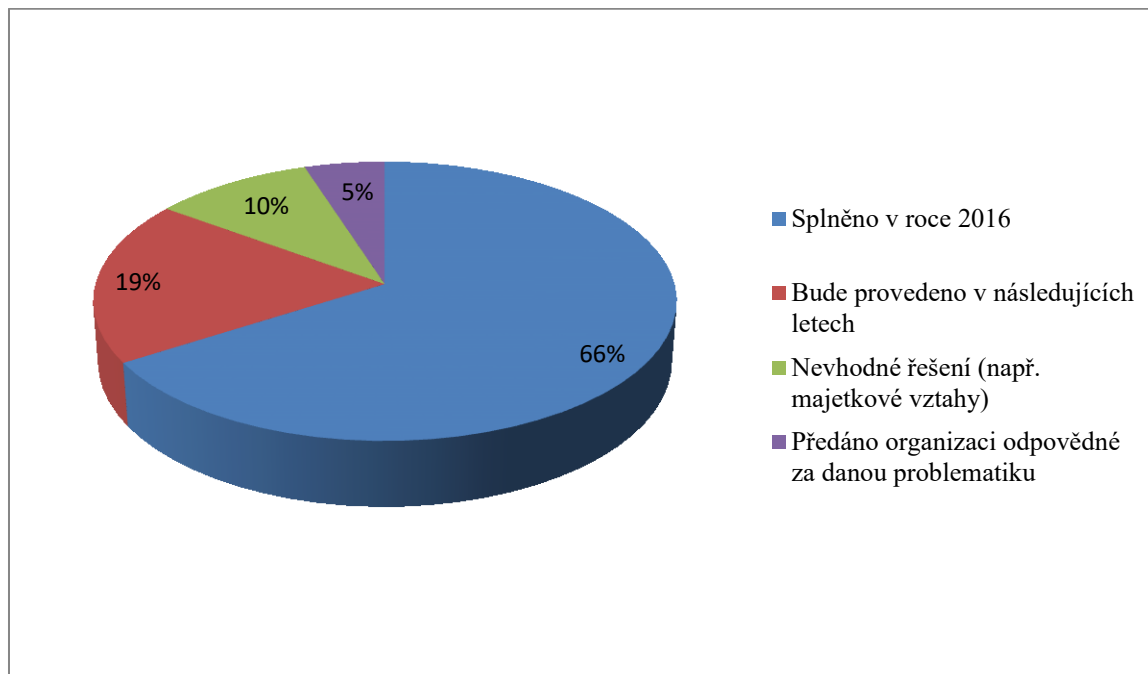

Zdroj: výroční zprávy SMZ

V souvislosti plnění úkolů komisemi místních částí je nutné konstatovat, že podíl splněných úkolů vzrostl oproti loňskému roku 2015 na 66% (viz Obr. 4.5). Jedná se o největší počet splněných cílů za sledované období v rámci komisí místních částí, dále lze konstatovat, že se progres splněných cílů dosahuje téměř dvojnásobné hodnoty než za loňský rok. V rámci srovnání roku 2016 s rokem 2015 je zjevné, že se zvýšil počet akcí předaných organizacím odpovědných za danou problematiku. Podíl cílů převedených do následujících období klesl na více než polovinu, konkrétně na 19%, což se dá říci i cílech nevhodných z důvodů svého řešení. Pro období roku 2016 bylo zvoleno komisemi realizovat 213 akcí. Tradičně nejvíc akcí bylo realizováno Odborem koncepce a realizace dopravních staveb.

V roce 2016 bylo na příklad zrekonstruována cyklostezka v místní části Kostelec, nebo byl zřízen nový funkční přechod pro chodce v lokalitě ulice Přílucká v místní části Příluky. Dále se jednalo o rekonstrukci přístupové cesty k zahrádkářskému sadu v místní části Kudlov.

Obr. 4.5 Přehled plnění úkolů v roce 2016

Zdroj: výroční zprávy SMZ

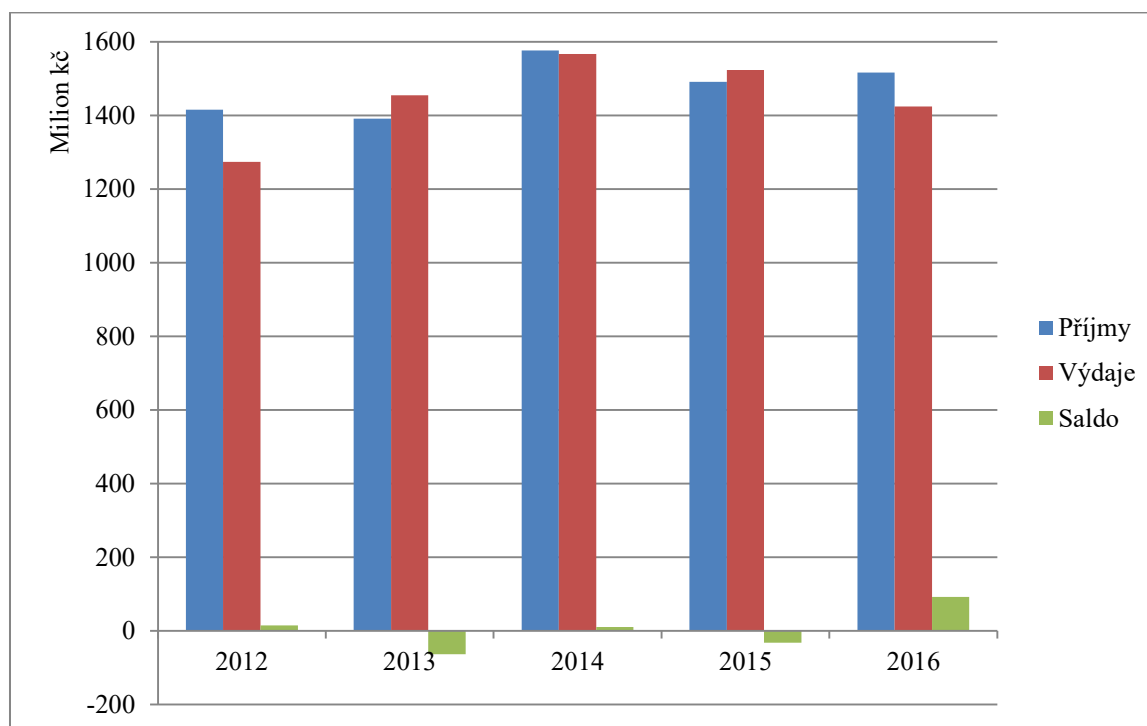
V období let 2012 – 2016 bylo realizováno celkem 1144 akcí, nebo úkolů v rámci komisí. Finanční prostředky byly čerpány z rozpočtů místních částí, do kterých každoročně přibývá příspěvek z rozpočtu SMZ. Realizaci 51% úkolů měl ve své kompetenci Odbor koncepce a realizace dopravních staveb. Jedna třetina akcí celého sledovaného období byla v kompetenci Odboru kanceláře primátora. Odbor pro městskou zeleň realizoval v letech 2012 – 2016 8% z všech úkolů. Zbýlých 9% akcí realizovaných ve sledovaném období bylo v kompetenci ostatních orgánů MMZ. V rámci sledovaného období 2012 – 2016 hodnotí občané velice kladně činnost pracovníků na údržbu tzv. cestářů, kteří se starají o údržbu a drobné opravy chodníků. Dále cestáři odstraňují zarůstající trávu, starají se o dopravní komunikace, jak v zimním, tak i v letním období. Doplnují tak systém údržby technických služeb města Zlín.

4.2 Zhodnocení alokace finančních prostředků z rozpočtu SMZ do místních částí

Komise místních částí jsou financovány přímo z rozpočtu statutárního města Zlín, tudíž existuje spojitost mezi rozpočtem města a rozpočtem jednotlivé místní části. Zastupitelé každoročně schvalují výši finančního příspěvku, který je rozdělen na účty komisí místních částí. Ve sledovaném období je částka přidělována komisím místních částí v každém roce stejná, činí 25 mil. Kč.

V Obr. 4.6 je graficky znázorněn vývoj rozpočtu statutárního města Zlín za období 2012 - 2016. Z grafu lze vyčíst, že rozpočet ve všech sledovaných letech pracuje statutární město Zlín s rozpočtem sahajícím k 1,5 miliardu, což je hodnota na takové město adekvátní v rámci České republiky. Za sledované období se saldo rozpočtu dostalo pouze dvakrát do záporných čísel a to v roce 2013 a 2015, ve zbylých letech Zlín vykazoval kladné saldo. Příjmy do městského rozpočtu tvoří z 75% příjmy daňové, dále se jedná o nedaňové příjmy, přijaté transfery a nejmenší částku tvoří kapitálové příjmy. Více než 50% výdajů z městského rozpočtu tvoří výdaje označovaných jako služby pro obyvatelstvo. Náklady na všeobecnou veřejnou správu a služby tvoří druhou největší skupinu výdajů a jejich podíl na celkových výdajích se pohybuje okolo 20%. Dále do městských výdajů patří finanční prostředky na bezpečnost a právní ochranu, výdaje spojované se sociální politikou a politikou zaměstnanosti.

Obr. 4.6 Vývoj rozpočtu SMZ za období (2012 – 2016)

Zdroj: www.monitor.statnipokladna.cz

Každoročně v lednu nebo v únoru, tedy do konce února, musí zastupitelstvo schválit přidělen finančních prostředků do svých místních částí. Ve sledovaném období byla částka vždy stejná a její hodnota je 25 mil. Kč. Princip rozdělení těchto prostředků pro jednotlivé místní části závisí na počtu obyvatel v jednotlivých místních částech. V přerozdělování se počítá poměr obyvatel k 1. lednu daného roku. Je tedy zřejmé, že místní část Malenovice obdrží nejvyšší částku ze všech patnácti místních částí, jelikož počet obyvatel Malenovice je bezkonkurenčně nejvyšší. V prvním sledovaném roce byla poskytnuta částka Malenovicím v hodnotě 8,52 mil. Kč (viz Příloha 2). Naopak v posledním sledovaném období (rok 2016) bylo přiděleno místní části Malenovice celkem 8,2 mil. Kč (viz Příloha 6). Lze konstatovat, že rozdíl mezi prvním sledovaným a posledním sledovaným obdobím činil 320 tis. Kč, přičemž částka byla rozdělena mezi další místní části. V rámci hodnocení výše příspěvku konkrétně na místní části Malenovice je důležité zmínit, že počet obyvatel v místní části nijak výrazně neklesl mezi rokem 2012 a rokem 2016. Z toho vyplývá, že nezáleží zcela na vývoji obyvatel místní části Malenovice, jak na vývoji a poměru obyvatel jiných místních částí SMZ, protože přerozdělovaná částka se za sledované období nijak nezměnila. S problematikou přerozdělování finančních prostředků do místních částí souvisí Tab. 4.2, ve které bylo spočítáno, že se přidělená částka pohybuje kolem 1 tis. Kč na obyvatele. Vyplývá z toho, že by bylo daleko spravedlivější zavést např. koeficient v podobě přidělené částky 1 tis. Kč na

jednoho obyvatele, kterým by se zamezilo rozdílům v přerozdělovaných částkách, konkrétně na příkladu finančních prostředků pro místní část Malenovice.

Dále lze z Tab. 4.2 vyčíst, že podíl finančních prostředků na celkových výdajích SMZ se pohybuje mezi 1,5% až 1,9%.

Tab. 4.2 Přehled přidělených financí v porovnání s počtem obyvatel a rozpočtem SMZ (2012 -2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Poskytnuté finanční prostředky	25 mil.	25 mil.	25 mil.	25 mil.	25 mil.
Počet obyvatel	25 001	24 886	24 881	24 991	25 143
Příspěvek na 1 obyvatele	999 Kč	1004 Kč	1004 Kč	1000 Kč	994 Kč
Podíl prostředků na celkových výdajích SMZ	1,9%	1,7%	1,5%	1,6%	1,7%

Zdroj: výroční zprávy SMZ, vlastní zpracování

V rámci K5 se hodnotí čerpání finančních prostředků v rámci sledovaného období (2012 – 2016). Jak bylo uvedeno v Tab. 4.2, tak každý rok mají KMČ k dispozici 25 mil. Kč, což je celkem za pět sledovaných let **125 000 000 Kč**. Dále lze z Tab. 4.3 vyčíst, že za sledované období bylo čerpáno celkem **113 847 000 Kč** výše zmíněnými KMČ. V podílové míře bylo čerpáno celkem **91%** poskytnutých finančních prostředků. Dále musí být zmíněno, že do výpočtu nebyly zahrnuty finanční prostředky převedené z předchozích let. Zbýlých 9% finančních prostředků bylo převedeno do následujícího období, tedy do rozpočtu KMČ pro rok 2017.

Tab. 4.3 Přehled čerpání finančních prostředků KMČ

	2012	2013	2014	2015	2016
Poskytnuté finanční prostředky	25 000 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000
Čerpání finančních prostředků	18 098 000	16 284 000	26 071 000	29 538 000	23 856 000
Čerpání na 1 obyvatele	724 Kč	654 Kč	1048 Kč	1182 Kč	949 Kč
Podíl čerpaných prostředků	72,4%	65,1%	104,2%	118,1%	95,4%

Zdroj: výroční zprávy SMZ, vlastní zpracování

Z Tab. 4.3 je zřejmé, že nejméně finančních prostředků bylo čerpáno v roce 2013, procentuálně lze vyjádřit, že bylo čerpáno pouze 65,1%. Naopak oproti tomu lze konstatovat, že nejvíce finančních prostředků bylo čerpáno v roce 2015, kdy bylo čerpáno **18,1%** nad rámec poskytnutých finančních v tomto roce. Nutno podotknout, že se jednotlivé komise místních částí nedostaly do záporného salda svých rozpočtů, jelikož měli naspořené finanční prostředky z předešlých let. Podíl čerpaných finančních prostředků se vztahuje pouze k poskytnutým finančním prostředkům za jednotlivé sledované období, nikoliv za sledované období dohromady. Dále lze říct, že komise místních částí přesáhli své roční rozpočty v letech 2014 a 2015. V letech 2012, 2013 a 2016 čerpaly komise místních částí částku menší než je jejich roční poskytnutá částka. Rozdíl mezi rokem 2013, kdy bylo čerpáno nejméně finančních prostředků, konkrétně 654 Kč na 1 obyvatele a mezi rokem 2015, kdy naopak bylo čerpáno nejvíce finančních prostředků, přesně 1 182 Kč na 1 obyvatele, je 533 Kč na 1 obyvatele. Procentuálně lze tento vztah vyjádřit, že se v roce 2013 čerpalo o **55%** finančních prostředků méně na 1 obyvatele, než v roce 2015.

4.3 Shrnutí zhodnocení správy místních částí dle kritérií K1 – K5

O statutárním městě Zlín lze říct, že dle stanovených kritérií je správa patnácti místních částí propracovaná a je prováděna kvalitně. Je nutné sdělit, že Statutární město Zlín je statutární město územně nečleněné, tudíž využívá výše popsany model místní správy, kdy jsou místo městských částí/obvodů zřízeny místní části a jsou spravovány svými komisemi. Tento princip správy lze odůvodnit tím, že členové komisí místních částí chápou místní problémy lépe, než zastupitelé města Zlín.

Dle stanovených kritérií bylo zjištěno, že je zájem neustále něco zlepšovat v místních částech. Dle kritérií spojených s organizačním zabezpečením lze konstatovat, že aktivita v podobě setkání komisí místních částí má tendenci klesat v sledovaném období. Nelze však potvrdit, že by klesající počet jednání za rok měl negativní dopad na vykonávání akcí a cílů stanovených komisemi. Dále lze vysledovat, že zájem o veřejná setkání komisí není nijak velký. Co se týče splňování úkolů, tak lze říct, že komise dostatečně dbají na dodržení svých stanovených cílů, které si v daném období stanoví. Nejvíce splněných úkolů za sledované období spadá do kompetence Odboru koncepce a realizace dopravních staveb. Tudíž lze konstatovat, že se důraz klade na rozvíjení a zkvalitňování dopravních sítí na území statutárního města Zlín. Na tento rozvoj na úrovni regionální oblasti vyčleňuje SMZ každoročně ze svého rozpočtu 25 mil. Kč. Při analýze zda se jedná o adekvátní rozpočet, bylo vysledováno, že pro největší

místní část Malenovice by bylo prospěšnější, kdyby SMZ stanovilo pevnou přidělenou částku na 1 obyvatele pro místní části. V rámci čerpání finančních příspěvků bylo zjištěno, že v roce 2013 a 2014 místní části čerpaly nad rámec svého ročního finančního příspěvku. Lze však konstatovat, že tento dluh mohl být financován z finančních prostředků uspořených z minulých let.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení organizace správy a financování potřeb místních částí statutárního města Zlín za období 2012-2016. Dále se práce zabývala charakteristikou statutárního města Zlín a jeho problematikou v souvislosti nečleněného území – místních částí.

Statutární město Zlín se stalo statutárním v roce 1990, patří tedy mezi první statutární města v České republice. Město Zlín se nachází ve Zlínském kraji a žije zde 74 508 obyvatel. Rozloha statutárního města Zlín činí 102,8 km² a je to dvanácté největší město v České republice.

V rámci zhodnocení organizace místní správy je důležité zmínit, že se statutární město Zlín dělí na dvě části, na tzv. vnitřní Zlín a na tzv. příměstskou část statutárního města Zlín, kterou tvoří patnáct místních částí. V každé z těchto částí je zřízena komise, která spravuje jednotlivou místní část. Jedná se o jakousi náhradu zastupitelstev městských částí/obvodů statutárních měst územně členěných. Na správné fungování komisí místních částí jsou vyhrazeny finanční prostředky z rozpočtu statutárního města Zlín, které se rozdělují do všech místních částí podle počtu obyvatel jednotlivé místní části. Z těchto prostředků jsou financovány úkoly spojené s rozvojem každé místní části.

Z analýzy aktivity komisí místních částí v podobě setkání vychází, že počet setkání ve sledovaném období klesl o 25%, nelze však potvrdit, že pokles jednání má negativní vliv na rozvoj jednotlivých místních částí. Zapojení občanů do veřejných setkání nelze označit za přívětivé, jelikož občané vyhledávají veřejná setkání zřídka. V rámci rozvoje jednotlivých místních částí ve sledovaném období bylo řešeno 1144 úkolů., nadpoloviční většina těchto úkolů spadala do kompetence Odboru koncepce a realizace dopravních staveb. Každý do rok SMZ schvaluje příspěvek ve výši 25 mil. Kč, který je rozdělen mezi jednotlivé komise dle počtu obyvatel. Za sledované období čerpaly komise průměrně 911 Kč na 1 obyvatele.

Dle vyhodnocení analýz lze konstatovat, že výše finančních prostředků je adekvátní vůči jejich čerpání.

Fungování komisí místních částí lze považovat za důležitou podobu decentralizace správy statutárního města Zlín. Členové komisí místních částí znají problémy daného území daleko lépe než zastupitelé statutárního města Zlín. Tudíž lze konstatovat, že si daleko lépe poradí s problematikou, než kdyby bylo celé území spravováno pouze zastupitelstvem statutárního města Zlín.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6.

EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části: o místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. Praha: Libri, 2004. 407 s. ISBN 80-7277-289-9.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.

SCHELLE, K. a kol. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 314 s. ISBN 978-80-7380-2035.

VRABKOVÁ, Iveta. *Veřejná správa*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2016. 115 s. ISBN 978-80-248-3988-2.

LEGISLATIVNÍ ZDROJE

Zákon č. 128 ze dne 15. května 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 257 ze dne 18. srpna 2017 zákon, který mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2017, částka 90, Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-257>

INTERNETOVÉ ZDROJE

Armáda ČR: *Informace o vojenských újezdech* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>

Místopisy: *Zlín - současnost obce* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10322/zlin/soucasnost/>

OFICIÁLNÍ STRÁNKY STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN: *Historie a současnost Zlína* [online]. Zlín [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/historie-a-soucasnost-zlina-cl-5.html>

OFICIÁLNÍ STRÁNKY STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN: *výroční zprávy SMZ* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/vyrocní-zprava-magistratu-mesta-zlina-cl-101.html>

Wikipedie: *Zlín* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlín>

Portál hlavního města Prahy: *O městě* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: www.praha.eu/jnp/cz/index.html

SEZNAM ZKRATEK

ČR	- Česká republika
ČSÚ	- Český statistický úřad
KMČ	- komise místních částí
RMZ	- rada města Zlína
SMZ	- statutární město Zlín
ZMZ	- zastupitelstvo města Zlína

Prohlašuji, že:

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohou jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2018

Jan Štindl

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1, Sestavení jednotlivých komisí místních částí	53
Příloha 2, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2012	54
Příloha 3, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2013	55
Příloha 4, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2014	56
Příloha 5, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2015	57
Příloha 6, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2016	58

PŘÍLOHY

Příloha 1, Sestavení jednotlivých komisí místních částí

	Počet členů	Předseda	Tajemník
Jaroslavice	11	Antonín Cekota	Jarmila Skydánková
Kostelec	12	Marcela Koutná	Marta Milulíková
Kudlov	7	Leoš Novák	Eva Neherová
Lhotka a Chlum	11	Neurčeno	Ing. Pavla Juřenová
Louky	8	Jana Květáková	Marie Kostková
Lužkovice	9	Jiří Jurčák	Zdeněk Richter
Malenovice	12	Ing. Metoděj Kozák	Jitka Salátová, Milena Vlčková
Mladcová	11	Josef Gabriel	Kateřina Strušková
Prštné	12	Ing. Zdeněk Vachala	Romana Janotová
Přiluky	11	Ing. Petr Pernička	Jarmila Plevová
Salaš	10	Marie Vavrušová	Olga Vykoukalová
Štípa	12	Hubert Strunz	Jana Bazelová
U Majáku a Filmové ateliéry	10	Martin Žilinský DiS.	Jana Němcová
Velíková	10	Šárka Vrbovská	Barbora Slováková

Zdroj: www.zlin.eu, vlastní zpracování

Příloha 2, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2012

	Poskytnuté finanční prostředky (2012)	Nevyčerpané prostředky z předchozích let	Celkem k čerpání pro rok 2012	Čerpáno v roce 2012	Nevyčerpané prostředky, převod do roku 2013
Jaroslavice	948 000	991 000	1 939 000	445 000	1 494 000
Klečůvka	337 000	125 000	462 000	442 000	20 000
Kostelec	2 345 000	3 949 000	6 294 000	1 149 000	5 145 000
Kudlov	1 760 000	1 376 000	3 136 000	2 239 000	897 000
Lhotka a Chlum	418 000	44 000	462 000	402 000	60 000
Louky	1 198 000	440 000	1 638 000	369 000	1 269 000
Lužkovice	722 000	196 000	918 000	83 000	835 000
Malenovice	8 520 000	2 285 000	10 805 000	5 742 000	5 063 000
Mladcová	1 454 000	1 389 000	2 843 000	474 000	2 369 000
Prštné	1 112 000	296 000	1 408 000	556 000	852 000
Přiluky	2 009 000	1 152 000	3 161 000	2 076 000	1 085 000
Salaš	260 000	323 000	583 000	89 000	494 000
Štípa	2 133 000	1 236 000	3 369 000	2 380 000	989 000
U Majáku a Filmové ateliéry	1 067 000	789 000	1 856 000	1 292 000	564 000
Velíková	717 000	149 000	866 000	360 000	506 000
Celkem	25 000 000	14 740 000	39 740 000	18 098 000	21 642 000

Zdroj: výroční zpráva SMZ 2012

Příloha 3, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2013

	Přidělené finanční prostředky (2013)	Nevyčerpané prostředky z předchozích let	Celkem k čerpání pro rok 2013	Čerpáno v roce 2013	Nevyčerpané prostředky, převod do roku 2014
Jaroslavice	945 000	1 494 000	2 439 000	1 230 000	1 209 000
Klečůvka	348 000	20 000	368 000	62 000	306 000
Kostelec	2 335 000	5 145 000	7 480 000	1 425 000	6 055 000
Kudlov	1 832 000	897 000	2 729 000	1 120 000	1 609 000
Lhotka a Chlum	418 000	60 000	478 000	441 000	37 000
Louky	1 202 000	1 269 000	2 471 000	1 202 000	1 269 000
Lužkovice	738 000	835 000	1 573 000	288 000	1 285 000
Malenovice	8 355 000	5 063 000	13 418 000	4 416 000	9 002 000
Mladcová	1 475 000	2 369 000	3 844 000	3 291 000	553 000
Pršténé	1 132 000	852 000	1 984 000	218 000	1 766 000
Přiluky	2 052 000	1 085 000	3 137 000	372 000	2 765 000
Salaš	258 000	494 000	752 000	245 000	507 000
Štípa	2 107 000	989 000	3 096 000	882 000	2 214 000
U Majáku a Filmové ateliéry	1 070 000	564 000	1 634 000	896 000	738 000
Velíková	733 000	506 000	1 239 000	196 000	1 043 000
Celkem	25 000 000	21 642 000	46 642 000	16 284 000	30 358 000

Zdroj: výroční zpráva SMZ 2013

Příloha 4, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2014

	Přidělené finanční prostředky (2014)	Nevyčerpané prostředky z předchozích let	Celkem k čerpání pro rok 2014	Čerpáno v roce 2014	Nevyčerpané prostředky, převod do roku 2015
Jaroslavice	942 000	1 209 000	2 151 000	923 000	1 228 000
Klečůvka	351 000	306 000	657 000	317 000	340 000
Kostelec	2 331 000	6 055 000	8 386 000	6 245 000	2 141 000
Kudlov	1 881 000	1 609 000	3 490 000	355 000	3 135 000
Lhotka a Chlum	411 000	37 000	448 000	340 000	108 000
Louky	1 227 000	1 269 000	2 496 000	2 313 000	183 000
Lužkovice	746 000	1 285 000	2 031 000	1 429 000	602 000
Malenovice	8 279 000	9 002 000	17 281 000	5 636 000	11 645 000
Mladcová	1 481 000	553 000	2 034 000	968 000	1 086 000
Pršténé	1 131 000	1 766 000	2 897 000	2 759 000	138 000
Přiluky	2 063 000	2 765 000	4 828 000	1 292 000	3 536 000
Salaš	256 000	507 000	763 000	588 000	175 000
Štípa	2 101 000	2 214 000	4 315 000	499 000	3 816 000
U Majáku a Filmové ateliéry	1 068 000	738 000	1 807 000	1 230 000	577 000
Velíková	732 000	1 043 000	1 775 000	1 177 000	598 000
Celkem	25 000 000	30 358 000	50 359 000	26 071 000	29 288 000

Zdroj: výroční zpráva SMZ 2014

Příloha 5, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2015

	Přidělené finanční prostředky (2015)	Nevyčerpané prostředky z předchozích let	Celkem k čerpání pro rok 2015	Čerpáno v roce 2015	Nevyčerpané prostředky, převod do roku 2016
Jaroslavice	943 000	1 228 000	2 171 000	451 000	1 720 000
Klečůvka	375 000	340 000	715 000	442 000	273 000
Kostelec	2 317 000	2 141 000	4 458 000	4 281 000	177 000
Kudlov	1 902 000	3 135 000	5 037 000	476 000	4 561 000
Lhotka a Chlum	420 000	108 000	528 000	115 000	413 000
Louky	1 215 000	183 000	1 398 000	971 000	427 000
Lužkovice	738 000	602 000	1 340 000	741 000	599 000
Malenovice	8 305 000	11 645 000	19 950 000	8 269 000	11 681 000
Mladcová	1 497 000	1 086 000	2 563 000	1 469 000	1 094 000
Pršténé	1 102 000	138 000	1 240 000	1 090 000	150 000
Přiluky	2 050 000	3 536 000	5 586 000	3 660 000	1 926 000
Salaš	253 000	175 000	428 000	84 000	344 000
Štípa	2 105 000	3 816 000	5 921 000	5 484 000	437 000
U Majáku a Filmové ateliéry	1 055 000	577 000	1 632 000	1 181 000	451 000
Velíková	723 000	598 000	1 321 000	824 000	497 000
Celkem	25 000 000	29 288 000	54 288 000	29 538 000	24 750 000

Zdroj: výroční zpráva SMZ 2015

Příloha 6, Přehled finančních prostředků jednotlivých KMČ v roce 2016

	Přidělené finanční prostředky (2016)	Nevyčerpané prostředky z předchozích let	Celkem k čerpání pro rok 2016	Čerpáno v roce 2016	Nevyčerpané prostředky, převod do roku 2017
Jaroslavice	948 000	1 720 000	2 668 000	620 000	2 048 000
Klečůvka	365 000	273 000	638 000	212 000	426 000
Kostelec	2 315 000	177 000	2 492 000	260 000	2 232 000
Kudlov	1 935 000	4 561 000	6 496 000	1 496 000	5 000 000
Lhotka a Chlum	425 000	413 000	838 000	283 000	555 000
Louky	1 222 000	427 000	1 649 000	1 008 000	641 000
Lužkovice	725 000	599 000	1 324 000	127 000	1 197 000
Malenovice	8 200 000	11 681 000	19 881 000	13 051 000	6 830 000
Mladcová	1 520 000	1 094 000	2 614 000	1 398 000	1 216 000
Pršténé	1 128 000	150 000	1 278 000	1 142 000	136 000
Přiluky	2 062 000	1 926 000	3 988 000	1 892 000	2 096 000
Salaš	250 000	344 000	761 000	81 000	513 000
Štípa	2 112 000	437 000	2 549 000	1 514 000	1 035 000
U Majáku a Filmové ateliéry	1 060 000	451 000	1 511 000	524 000	987 000
Velíková	733 000	497 000	1 230 000	248 000	1 532 000
Celkem	25 000 000	24 750 000	50 300 000	23 856 000	26 444 000

Zdroj: výroční zpráva SMZ 2016